

Nota van reactie zienswijzen Meerjarenbeleidsplan (MJP) DG&J ZHZ 2024-2028

Gemeente	Inbreng	Reactie
Alblasserdam	De gemeente geeft de volgende zienswijze: 1. Wij danken u dat u de gemeente Alblasserdam via deze weg in de gelegenheid stelt om een zienswijze op uw meerjarenplan te geven. Daarnaast stelt de gemeenteraad het op prijs dat de gemeente Alblasserdam zowel ambtelijk als bestuurlijk in een vroeg stadium betrokken is bij het opstellen van het MJP. Tenslotte willen we u danken voor uw inzet om de onderdelen het MJP samen te brengen tot een overzichtelijk geheel. Algemene reflectie 2. Het meerjarenplan omvat meerdere leidende principes, zowel voor de DG&J in het algemeen als per individueel organisatieonderdeel. Samen zorgt dit voor een helder overzicht met duidelijke leidende principes die richting geven aan de manier waarop we als gemeenten en DG&J samen toewerken naar de stip op de horizon. In dit kader willen we als gemeente Alblasserdam aandacht vragen voor de samenwerking met andere ketenpartners en vooral met de lokale partners die in de praktijk lokaal ook vaak te maken hebben met deze onderwerpen. Deze samenwerking en de verbinding met deze lokale partners is voor ons cruciaal en moet sterker terugkomen in het MJP en het uitvoeringsprogramma wat hieruit voort zal vloeien. 3. Verder zijn wij van mening dat er meer aandacht moet komen voor de financiële uitdagingen waarmee de gemeenten de komende jaren te maken krijgen. Vanaf 2026 hebben de gemeenten, en daarmee ook de gemeente Alblasserdam, te maken met afnemende Rijksmiddelen en de scherpe financiële keuzes die daarmee gemoeid zijn. In de komende maanden onderzoekt de gemeente Alblasserdam	1. Dank voor uw waardering! Wij willen uw gemeente ook bedanken voor de constructieve samenwerking bij de totstandkoming van het MJP. 2. Het MJP is een koersdocument van gemeenten en de DG&J. Het geeft weer wát we willen bereiken. Hóe we dit kunnen bereiken, werken we uit in het uitvoeringsprogramma. Wij onderschrijven de noodzaak om hiervoor samen te werken met andere maatschappelijke partners, waaronder de lokale partners. Zoals we in het MJP hebben aangegeven, moeten we ons meer richten op het beïnvloeden van collectieve factoren. Deze blijken immers in grote mate bepalend voor publieke gezondheid en ontwikkelingskansen. Voor het beïnvloeden van deze collectieve factoren, hebben we andere partijen, waaronder de lokale partners, nodig. Er zijn meer gemeenten die hier aandacht voor hebben gevraagd. We voegen daarom in het MJP een leidend principe toe: "Voor het beïnvloeden van collectieve factoren werken we samen met andere maatschappelijke partners, waaronder de lokale teams en andere lokale partners in de gemeenten." 3. We delen uw zorgen over de financiële situatie vanaf 2026. Er zijn meer gemeenten die ons nadrukkelijk vragen om rekening te houden met de financiële positie van gemeenten vanaf 2026. We voegen daarom in het MJP een leidend principe toe: "De financiële positie van gemeenten vanaf 2026 en de situatie op de arbeidsmarkt zijn bepalend voor het tempo waarin en de intensiteit waarmee we toewerken naar de MJP-ambities." In het

Gemeente	Inbreng	Reactie
	welke beleidskeuzes gemaakt moeten worden om binnen gestelde kaders onze taken te kunnen uitvoeren. We benadrukken in dit kader het belang van heldere en haalbare doelen in het MJP en het uitvoeringsprogramma. Ook willen we via deze manier de rol van de DG&J in deze bezuinigingen benadrukken. We missen concrete aandacht voor de huidige financiële vooruitzichten in de leidende principes. Aandachtspunten per organisatieonderdeel 4. <u>Leerplicht + voortijdig schoolverlaten (LVS)</u> In de afgelopen jaren is in de hele regio een stijging te zien in het aantal thuiszitters en verzuimmeldingen. Om dit te kunnen terugdringen is het belangrijk dat het LVS op tijd betrokken wordt, maar het is ook essentieel dat er in een eerder stadium contact gezocht wordt met het lokale team. Het is belangrijk dat het LVS aanhaakt op de al bestaande lokale inzet, aangezien schoolverzuim sterk in verband staat met andere factoren in de (sociale) leefomgeving van het kind. Zowel het onderwijs, jeugdhulp en lokale partners hebben hier een rol in, en het LVS dient hier ook op aan te sluiten. De gemeenteraad roept het algemeen bestuur dan ook op in de verbetering van de ketensamenwerking, waar op het moment van schrijven wordt nagedacht over het incidenteel inzetten van middelen om dit te organiseren, gebruik te maken van al bestaande dienstverlening binnen het lokale veld van gemeenten in de Drechtsteden. 5. <u>Serviceorganisatie Jeugd (SOJ)</u> De leidende principes omtrent het SOJ zijn duidelijk geformuleerd en bekend. De kwaliteit van de jeugdhulp die geboden wordt aan de inwoners is van groot belang, maar het is ook bekend dat er veel financiële middelen mee	uitvoeringsprogramma (en bijbehorende meerjarenbegroting) werken we de MJP-ambities uit in realistische doelen. Daarbij houden we rekening met de financiële positie van gemeenten vanaf 2026. In het MJP hebben we aangegeven dat het tempo en de intensiteit waarmee we toewerken naar de ambities, in hoge mate afhankelijk zijn van de beschikbare middelen en capaciteit. Mogelijke (scherpe) keuzes om binnen het financiële kader toe te werken naar de MJP-ambities, maken we inzichtelijk in het uitvoeringsprogramma. We denken aan het geleidelijk vervangen van onze bestaande aanpak door een nieuwe. Daarnaast zien we mogelijkheden in het goed aansluiten op lokale initiatieven en samenwerken met lokale partners. 4. Zoals u aangeeft, stijgt het aantal verzuimmeldingen bij LVS al enkele jaren. Het aantal meldingen bij LVS van ongeoorloofde thuiszitters neemt daarentegen af. Wel neemt het aantal geoorloofde thuiszitters toe. Voor deze laatste groep is niet LVS verantwoordelijk, maar de samenwerkingsverbanden van het onderwijs. U roept op om in de verbetering van de ketensamenwerking gebruik te maken van al bestaande dienstverlening binnen het lokale veld van gemeenten. Op dit moment loopt de Bestuursopdracht LVS waarin een voorstel wordt uitgewerkt voor het gezamenlijk toewerken naar een passende basisformatie voor het uitvoeren van de LVS-taken in Zuid-Holland Zuid. Het verbeteren van de ketensamenwerking is een onderdeel van deze bestuursopdracht. De uitkomst nemen we mee in ons uitvoeringsprogramma. 5. Eén van de leidende principes is een doelmatige inzet van (schaarse) middelen. Een instrument hiervoor is het contractmanagement dat de SOJ uitvoert naar jeugdhulpaanbieders. Samen met gemeenten en ketenpartners zet de SOJ zich in om de kosten zoveel mogelijk te beperken. Dit

Gemeente	Inbreng	Reactie
	gemoeid gaan en dat gemeenten steeds minder te besteden hebben. Ook hier missen we het principe en het gevoel van noodzaak om binnen de beschikbare middelen de diensten uit te voeren in het document.	zonder de wettelijke jeugdhulpplicht uit het oog te verliezen en op maat en tijdig daar waar nodig hulp te kunnen bieden. Ook de landelijke Hervormingsagenda Jeugd beoogt een financieel beheersbaar stelsel. In het uitvoeringsprogramma werken we uit hoe wij hieraan bijdragen. In dit kader hebben we in de begroting 2025 die u heeft ontvangen voor het geven van een zienswijze, al een voorstel opgenomen voor het uitvoeren van rechtmatigheidsonderzoeken. De ervaring bij andere gemeenten leert dat dit tot besparing leidt. U geeft aan het principe en het gevoel van noodzaak te missen om binnen de beschikbare middelen te werken. Wij zijn ons zeer bewust van de financiële druk op gemeenten als gevolg van de stijgende jeugdhulputgaven. Zoals we in de begroting 2025 hebben aangegeven, zijn de stijgende kosten in 2025 voor het grootste deel het gevolg van landelijke ontwikkelingen en besluiten. Gemeenten worden hiervoor deels gecompenseerd door het Rijk. Om binnen de beschikbare middelen te werken, zijn verdergaande hervormingen vereist. In het kader van de Hervormingsagenda Jeugd werken de gemeenten in de regio hiervoor gezamenlijk maatregelen uit. De SOJ denkt graag mee hierover.
	6. <u>Veilig Thuis</u> Wat betreft de leidende principes van organisatie onderdeel Veilig Thuis wordt er aandacht gevraagd voor de samenwerking tussen Veilig Thuis en de lokale teams. Wenselijk is dat er een extra leidend principe wordt toegevoegd over de verbinding en samenwerking met de lokale teams. Er moet steeds meer lokaal georganiseerd worden, daar moet dan ook bij aangehaakt worden. Daarnaast vinden wij het erg wenselijk dat onze kinderen en jongeren dicht bij hun eigen huis/omgeving mogen opgroeien. Het zou goed zijn als er in het uitvoeringsplan ook aandacht is voor het feit dat als het zover komt dat kinderen elders opvang krijgen dat dit zo dicht mogelijk bij de eigen vertrouwde omgeving plaatsvindt.	6. Wij onderschrijven de noodzaak om samen te werken met de lokale teams. Voor de samenwerking met (lokale) partners hebben we een leidend principe toegevoegd aan het MJP. Zie ook onze reactie op punt 2 hierboven. In het uitvoeringsprogramma werken we uit hoe Veilig Thuis dit invult. Onder andere in het kader van de regionale uitwerking van het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. U geeft daarnaast aan dat het goed zou zijn als kinderen zo dicht mogelijk bij de eigen vertrouwde omgeving worden opgevangen. Veilig Thuis vangt zelf geen kinderen op. Als kinderen niet binnen het eigen netwerk kunnen worden opgevangen, schakelt Veilig Thuis jeugdhulp in via het lokale team. Daarbij wordt het leidend principe gevolgd dat jeugdhulp zoveel mogelijk nabij, in de leefomgeving wordt geboden. Een relevante ontwikkeling is dat er in de regio meer opvangplekken worden gerealiseerd, waardoor steeds minder

Gemeente	Inbreng	Reactie
	7. <u>GGD: OGGZ bemoeizorg</u> Ook bij dit organisatieonderdeel willen we aandacht vragen voor de verbinding met de lokale partners. Onze partners waaronder het Brughuis zetten zich ook in voor onze inwoners en de leefbaarheid en veiligheid van hun omgeving. Het is wenselijk dat verschillende hulpstromen goed op elkaar aansluiten en elkaar ook versterken. Goed om in dit kader bij de leidende principes de lokale partners een explicietere plek te geven. 8. <u>GGD: Infectieziekten</u> De laatste tijd zien we de ontwikkeling dat het infectieziekte-risico toe neemt, terwijl de vaccinatiebereidheid afneemt. In dit kader vinden we het als gemeente Alblaserdam erg belangrijk dat er meer aandacht komt voor de vaccinatie graad. Wij vragen u hierop scherp te zijn, maar hierbij de keuzevrijheid van de inwoners in acht te houden. Graag zien wij in het uitvoeringsplan een concreet plan om de vaccinatiegraad in Alblaserdam en de regio te verhogen. We pleiten voor een intensieve samenwerking tussen DG&J en lokale partners. 9. <u>GGD: GALA/IZA-thema's</u> De leidende principes rondom de IZA en GALA thema's zijn in overeenkomst met het regioplan wat in dit kader is opgesteld en sluit aan op het lokale plan van aanpak binnen de gemeente Alblaserdam. We sluiten ons als gemeente aan bij deze ambities.	kinderen op een plek buiten de regio hoeven te worden geplaatst. Hoe de SOJ hieraan werkt, nemen we op in het uitvoeringsprogramma. 7. Wij onderschrijven de noodzaak om samen te werken met de lokale partners. Voor de verbinding met (lokale) partners hebben we een leidend principe toegevoegd aan het MJP. Zie ook onze reactie op punt 2 hierboven. In het uitvoeringsprogramma werken we uit hoe Veilig Thuis dit invult. 8. Wij delen uw zorgen over de vaccinatiegraad. De GGD en Jong JGZ werken samen plannen uit om de vaccinatiegraad van kinderen in onze regio te verhogen. We willen ouders nog beter, al vanaf de zwangerschap, bereiken met betrouwbare informatie en voorlichting over het rijksvaccinatieprogramma. Daarnaast doen we onderzoek naar vaccinatiebereidheid bij inwoners in onze regio, om met onze aanpak nog beter te kunnen aansluiten bij de verschillende doelgroepen, waarbij we de keuzevrijheid van inwoners respecteren. Ook volgen we de landelijke ontwikkelingen rond het opzetten van vaccinatievoorzieningen voor volwassenen bij de GGD'en. In het uitvoeringsprogramma werken we dit verder uit. Wij onderschrijven de noodzaak om samen te werken met lokale partners. Voor samenwerking met (lokale) partners hebben we een leidend principe toegevoegd aan het MJP. Zie ook onze reactie op punt 2 hierboven. 9. Dank voor uw ondersteuning van deze leidende principes en ambities.

Gemeente	Inbreng	Reactie
	10. GGD: Toezicht kinderopvang en Wmo Wij onderschrijven het belang van goede, kwalitatieve kinderopvang en Wmo voorzieningen en de leidende principes die in dit kader opgesteld zijn.	10. Dank voor uw ondersteuning van de geformuleerde leidende principes.
Dordrecht	De gemeente geeft de volgende zienswijze: 1. Allereerst willen we u een compliment geven voor het samenbrengen van uw inzet tot één overzichtelijk geheel. De Dienst Gezondheid en Jeugd voert veel verschillende, veelal wettelijke taken uit voor de regio. Het is een uitdaging geweest om dit plan met o.a. raadsleden, wethouders en ambtenaren af te stemmen en hun feedback continue te overzien en verwerken. Waarvoor dank. Algemene reflectie 2. U heeft een helder overzicht gemaakt van de organisatieonderdelen: Veilig Thuis, Serviceorganisatie Jeugd (SOJ), leerplicht en voortijdig schoolverlaten (LVS) en publieke gezondheid. Per organisatieonderdeel geeft u duidelijke leidende principes aan. Wel willen we u vragen om de samenhang en samenwerking tussen de organisatieonderdelen meer te bewaken. Ook samenwerking met andere ketenpartners en inwoners moet sterker terugkomen in het uitvoeringsprogramma. We vragen specifiek aandacht voor de inkoopfunctie van de SOJ die aan robuustheid kan winnen door samenwerking te zoeken met de inkoopfunctie van de GR Sociaal.	1. Dank voor uw waardering! Wij willen uw gemeente ook bedanken voor de constructieve samenwerking bij de totstandkoming van het MJP. 2. In het MJP hebben we een werkwijze beschreven op basis van de leidende principes. Domeinoverstijgend samenwerken binnen en over grenzen van organisaties, is daarbij een belangrijk punt. Dit geldt ook voor ons binnen de DG&J. Daar waar we door intern samen te werken meer impact kunnen maken voor inwoners, zullen we dit zeker doen. In het uitvoeringsprogramma werken we dit uit. Daarnaast vraagt u aandacht voor samenwerking met andere ketenpartners en inwoners. Het MJP is een koersdocument van gemeenten en de DG&J. Het geeft weer wát we willen bereiken. Hóe we dit kunnen bereiken, werken we uit in het uitvoeringsprogramma. Wij onderschrijven de noodzaak om hiervoor zo goed mogelijk aan te sluiten op lokale initiatieven, partners, netwerken en inwoners. Zoals we in het MJP hebben aangegeven, moeten we ons meer richten op het beïnvloeden van collectieve factoren. Deze blijken immers in grote mate bepalend voor publieke gezondheid en ontwikkelingskansen. Voor het beïnvloeden van deze collectieve factoren, hebben we andere partijen, waaronder maatschappelijke partners, nodig. Er zijn meer gemeenten die aandacht hebben gevraagd voor samenwerken met partners. We voegen daarom in het MJP een leidend principe toe: "Voor het beïnvloeden van collectieve factoren werken we samen met andere maatschappelijke

Gemeente	Inbreng	Reactie
		partners, waaronder de lokale teams en andere lokale partners in de gemeenten." Daarnaast benutten we de bestaande contacten en overlegstructuren van de DG&J met inwoners om het uitvoeringsprogramma te toetsen en verrijken. Na vaststelling van het uitvoeringsprogramma, betrekken we inwoners bij de daadwerkelijke uitvoering. We zoeken daarbij naar impactvolle samenwerking met inwoners. Om gezamenlijk de oorzaken van problemen/vraagstukken te analyseren en werkende oplossingen te bedenken. Vanzelfsprekend doen we dit samen met gemeenten, om zo goed mogelijk aan te kunnen sluiten op lokale initiatieven, partners en netwerken. Vanwege de beperkte financiële mogelijkheden, zetten we kleine stappen om geleidelijk te groeien naar een nieuwe manier van samenwerken met inwoners. Tot slot vraagt u specifiek aandacht voor samenwerking van de inkoopfunctie van de SOJ met de inkoopfunctie van de GR Sociaal. In het kader van de bestuursopdracht "Verkenning bijdrage GR DG&J aan verminderen financiële problematiek gemeenten" hebben wij deze samenwerking ook genoemd als een mogelijke maatregel. Samen met gemeenten en de GR Sociaal werken we een voorstel uit voor de selectie van mogelijke maatregelen in het kader van de bestuursopdracht. We moeten een selectie maken, omdat de beschikbare capaciteit van gemeenten, GR'en en de partners die we nodig hebben om de maatregelen uit te werken, beperkt is. We willen onze energie steken in het onderzoeken en uitvoeren van de maatregelen die het meeste kunnen bijdragen.
	3. <i>Financiële vertaling van de ambities</i> Het meerjarenbeleidsplan bevat geen begroting, omdat deze verband houdt met het uitvoeringsprogramma en de bestuursopdracht om ombuigingskansen in beeld te brengen. Wij kunnen het ambitieniveau in het meerjarenbeleidsplan daarom niet toetsen aan financiële haalbaarheid. Ons uitgangspunt is dat de ambities en doelen binnen de huidige begroting moeten passen. We missen financiële, leidende principes, zoals het uitvoeren van RMC-	3. In het uitvoeringsprogramma (en bijbehorende meerjarenbegroting) werken we de MJP-ambities uit in heldere en haalbare doelen. Daarbij houden we rekening met de financiële positie van gemeenten vanaf 2026. In het MJP hebben we aangegeven dat het tempo en de intensiteit waarmee we toewerken naar de ambities, in hoge mate afhankelijk zijn van de beschikbare middelen en capaciteit. Verschillende gemeenten vragen ons nadrukkelijk om rekening te houden met de financiële positie van gemeenten vanaf 2026. We voegen daarom in het MJP

Gemeente	Inbreng	Reactie
	taken binnen de door het Rijk beschikbaar gestelde middelen. Nu wordt er bijvoorbeeld extra inzet van Matchmaker opgezet. We vinden het belangrijk dat de basis (dienstverlening) op orde blijft. Dat vraagt om scherpe keuzes en prioritering. We benadrukken het belang van heldere en haalbare doelen in het uitvoeringsprogramma.	een leidend principe toe: "De financiële positie van gemeenten vanaf 2026 en de situatie op de arbeidsmarkt zijn bepalend voor het tempo waarin en de intensiteit waarmee we toewerken naar de MJP-ambities." U geeft aan dat de MJP-ambities en doelen binnen de huidige begroting moeten passen. U noemt daarbij het voorbeeld van extra inzet van Matchmaker boven op de door het Rijk beschikbaar gestelde middelen. In 2008 hebben gemeenten besloten tot deze extra inzet, boven op de Rijksmiddelen, vanwege het positieve effect voor jongeren en maatschappelijke besparingen. Wij begrijpen uw onderliggende boodschap. Met de toevoeging van het zojuist genoemde leidende principe, is het financiële kader aangescherpt. Mogelijke (scherpe) keuzes om binnen het financiële kader toe te werken naar de MJP-ambities, maken we inzichtelijk in het uitvoeringsprogramma. Daarnaast vraagt u aandacht voor het op orde blijven van de basis (dienstverlening). Hier hebben wij in het MJP ook aandacht voor gevraagd. Om onze taken goed te kunnen uitvoeren, is het belangrijk dat de randvoorwaarden op orde zijn. In onze begroting 2025 die u heeft ontvangen voor het geven van een zienswijze, hebben wij voorstellen opgenomen voor het op orde brengen van de basis. Onder andere door uitbreiding van onze capaciteit, om de autonome groei van meldingen bij een aantal van onze organisatieonderdelen te kunnen opvangen. Wij zijn ons bewust van de financiële spanning die dit oplevert. In het uitvoeringsprogramma maken we mogelijke (scherpe) keuzes ten aanzien van onze dienstverlening en de financiële effecten daarvan, inzichtelijk.
	Aandachtspunten per organisatieonderdeel 4. <i>SOJ en Vellig Thuis</i> Het jeugd- en veiligheidsdomein staan voor stevige inhoudelijke en financiële uitdagingen. We willen dat het jeugdhulplandschap kwalitatief goed en betaalbaar blijft, nu en in de toekomst. De Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming zijn voor Dordrecht daarom belangrijke opgaven. De keuzes die we	4. Wij delen het belang van de opgaven in het kader van de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. Gemeenten en DG&J werken hierin nauw samen. In het uitvoeringsprogramma werken we uit hoe SOJ en Veilig Thuis hieraan bijdragen. Eén van de leidende principes in het MJP is dat we samen met gemeenten prioriteit geven aan preventie, versterken van de voorkant en vroegsignalering. Om zo

Gemeente	Inbreng	Reactie
	lokaal maken moeten overeenkomen met de uitwerking in het uitvoeringsprogramma. Dit vereist een goede samenwerking en communicatie. We vinden enerzijds preventie van grotere problemen belangrijk. Voor jong (veilig opgroeien) én oud (veilig oud worden). Anderzijds horen sommige ongemakken bij opgroeien, opvoeden en ouder worden. We willen dat, dat weer normaal gevonden wordt. Dit zijn belangrijke principes voor Dordrecht om de uitdagingen op dit gebied het hoofd te bieden. 5. <i>Leerplicht en voortijdig schoolverlaten</i> Vanaf het schooljaar 2020-2021 zijn in de hele regio Zuid-Holland Zuid stijgingen te zien in de aantallen thuiszitters en verzuimmeldingen. Dat willen we terugdringen. Dit hangt nauw samen met een heldere rolname voor leerplicht en andere ketenpartners. We vragen u scherp te zijn op de rol die u als dienst vervult om overlap met ketenpartners, zeker op het gebied van preventie, te voorkomen. 6. <i>Publieke gezondheid</i> De GGD Zuid-Holland Zuid heeft een grote rol in het bevorderen van de publieke gezondheid. Het Gezond en Actief Leven Akkoord en het Integraal Zorgakkoord zijn belangrijke ontwikkelingen. We zijn opgeroepen om meer domein overstijgend samen te werken aan oplossingen voor gezondheidsvraagstukken. U schetst echter dat wij inwoners	de druk op onder andere jeugdhulp en het veiligheidsdomein te verminderen. Ook dit werken we uit in het uitvoeringsprogramma. Tot slot onderschrijven wij uw principe over 'normaliseren' voor het verminderen van de zojuist genoemde druk. Wij denken hierover graag mee met gemeenten. 5. Zoals u aangeeft, stijgt het aantal verzuimmeldingen bij LVS al enkele jaren. Het aantal meldingen bij LVS van ongeoorloofde thuiszitters neemt daarentegen af. Wel neemt het aantal geoorloofde thuiszitters toe. Voor deze laatste groep is niet LVS verantwoordelijk, maar de samenwerkingsverbanden van het onderwijs. U vraagt ons om scherp te zijn op onze rol en noemt daarbij preventie. Preventie is een term die breder wordt gebruikt voor het voorkomen van problemen. De rol van LVS hierbij is afgebakend tot het voorkomen van schoolverzuim. LVS geeft voorlichting op scholen over het voorkomen van schoolverzuim en komt daarnaast alleen in actie nadat een school advies heeft gevraagd of een melding van verzuim heeft gedaan. Op dit moment loopt de Bestuursopdracht LVS waarin een voorstel wordt uitgewerkt voor het gezamenlijk toewerken naar een passende basisformatie voor het uitvoeren van de LVS-taken in Zuid-Holland Zuid. Het verbeteren van de ketensamenwerking is een onderdeel van deze bestuursopdracht. De uitkomst nemen we mee in ons uitvoeringsprogramma. 6. Tijdens de Covid-19-pandemie hebben we ervaring opgedaan met een wijkgerichte aanpak in de gemeente Gorinchem. Daarna hebben we een wijkgerichte aanpak uitgevoerd in Dordrecht-West en op dit moment starten we in Zwijndrecht. Met een wijkgerichte aanpak hebben we kwetsbare groepen inwoners bereikt die we anders niet hadden kunnen bereiken. We zien dat achterstanden bij inwoners groter worden en stapelen. Bovendien constateren we dat de systeemwereld onvoldoende aansluit op

Gemeente	Inbreng	Reactie
	met de minste gezondheidsvaardigheden onvoldoende bereiken. In de uitvoeringsplannen lezen we daarom graag terug hoe we dat gaan verbeteren. Wij lezen verder dat u wijkgericht werken heeft opgenomen in uw werkwijze. Om gezondheidsachterstanden terug te dringen is lokale aandacht inderdaad een belangrijk aandachtspunt.	de leefwereld. In het uitvoeringsprogramma werken we uit hoe we kunnen toewerken naar een meer wijk- en/of kerngerichte aanpak om kwetsbare groepen inwoners te bereiken. We houden daarbij rekening met de financiële ontwikkelingen. Mogelijke keuzes om binnen het financiële kader toe te werken naar de MJP-ambities, maken we inzichtelijk in het uitvoeringsprogramma. Bijvoorbeeld of we gefaseerd aan de slag gaan met een wijk- en/of kerngerichte aanpak in enkele gemeenten of in alle gemeenten tegelijk. En of we ons hierbij selectief richten op één specifieke straat/buurt/wijk/kern, doelgroep of thema in deze gemeenten of generiek op de gehele gemeente. We denken aan kleine stappen, waarbij we goed aansluiten op lokale initiatieven en samenwerken met lokale partners, vanuit een duidelijke rolverdeling.
	7. We zien een aantal ontwikkelingen op het gebied van publieke gezondheid: het infectieziekerisico neemt toe en de vaccinatiebereidheid neemt juist langzaam af. In combinatie met vergrijzing baart dit ons zorgen. We vragen u daarom scherp te zijn op de uitvoering van deze wettelijke taken (ziektepreventie en infectieziektebestrijding) en concrete voorstellen te doen ter verbetering in samenwerking met de jeugdgezondheidszorg.	7. Wij delen uw zorgen. In het uitvoeringsprogramma werken we uit wat we gaan doen op het gebied van ziektepreventie en infectieziektebestrijding. De GGD en Jong JGZ werken samen plannen uit om de vaccinatiegraad van de kinderen in onze regio te verhogen. We willen ouders nog beter, al vanaf de zwangerschap, bereiken met betrouwbare informatie en voorlichting over het rijksvaccinatieprogramma. Daarnaast doen we onderzoek naar vaccinatiebereidheid bij inwoners in onze regio, om met onze aanpak nog beter te kunnen aansluiten bij de verschillende doelgroepen. Ook volgen we de landelijke ontwikkelingen rond het opzetten van vaccinatievoorzieningen voor volwassenen bij de GGD'en. In het uitvoeringsprogramma werken we dit verder uit.
	8. Tot slot willen wij graag goed inhoud geven aan onze kaderstellende rol, ook bij het maken van keuzes ten aanzien van het uitvoeringsprogramma. Graag vernemen wij hoe u ons daarbij gaat betrekken.	8. Naar verwachting stelt het algemeen bestuur van de DG&J het uitvoeringsprogramma vast op 26 september 2024. Zoals we in onze reactie op punt 3 hierboven hebben aangegeven, hebben we naar aanleiding van de ontvangen zienswijze een leidend principe toegevoegd over het financiële kader. Mogelijke (scherpe) keuzes om binnen dit financiële kader toe te werken naar de MJP-ambities, maken we inzichtelijk in het uitvoeringsprogramma. Zoals u in de brief bij deze nota van reactie kunt lezen, bieden wij

Gemeente	Inbreng	Reactie
		u aan dat u de DG&J kunt uitnodigen om in 2024 of 2025 lokaal het uitvoeringsprogramma met uw raad te bespreken.
Gorinchem	De gemeente geeft de volgende zienswijze: Algemeen 1. U heeft met het MJB de inzet samengebracht tot één overzichtelijk geheel. Ook heeft u over dit plan vroegtijdig afstemming gezocht met o.a. raadsleden, wethouders en ambtenaren en de eerdere feedback ook weten te verwerken in het plan. Waarvoor onze dank. Het door u opgestelde MJP voor de jaren 2024 – 2028 laat wat ons betreft voldoende ambities zien voor de toekomst. Op basis van de trends en ontwikkelingen, ervaringen en leermomenten zijn de ambities gebundeld en hebben we met het MJB een goed koersdocument voor de komende jaren ten behoeve van de tien gemeenten in de regio Zuid-Holland Zuid. Uitvoeringsprogramma 2. U geeft aan op basis van dit MJP samen met de gemeenten te komen tot een uitvoeringsprogramma. In het uitvoeringsprogramma moeten daadwerkelijk (financiële) keuzes en prioriteiten gemaakt worden. Omdat het MJB geen begroting bevat, kunnen we de ambities niet toetsen aan de financiële haalbaarheid. Wij hechten er daarom aan dat de ambities en doelen wel gerealiseerd worden, passend binnen begrotingsafspraken. Daarbij is het belangrijk dat de basis (dienstverlening) op orde blijft en wettelijke taken blijvend kunnen worden uitgevoerd.	1. Dank voor uw waardering! Wij willen uw gemeente ook bedanken voor de constructieve samenwerking bij de totstandkoming van het MJP. 2. In het uitvoeringsprogramma (en bijbehorende meerjarenbegroting) werken we de MJP-ambities uit in realistische doelen. Daarbij houden we rekening met de financiële positie van gemeenten vanaf 2026. In het MJP hebben we aangegeven dat het tempo en de intensiteit waarmee we toewerken naar de ambities, in hoge mate afhankelijk zijn van de beschikbare middelen en capaciteit. Verschillende gemeenten vragen ons nadrukkelijk om rekening te houden met de financiële positie van gemeenten vanaf 2026. We voegen daarom in het MJP een leidend principe toe: “De financiële positie van gemeenten vanaf 2026 en de situatie op de arbeidsmarkt zijn bepalend voor het tempo waarin en de intensiteit waarmee we toewerken naar de MJP-ambities.” Daarnaast vraagt u aandacht voor het op orde blijven van de basis (dienstverlening) en het blijvend uitgevoerd kunnen worden van de wettelijke taken. Hier hebben wij in het MJP ook aandacht voor gevraagd. Om onze taken goed te kunnen uitvoeren, is het belangrijk dat de randvoorwaarden op orde zijn. In onze begroting 2025 die u heeft ontvangen voor het geven van

Gemeente	Inbreng	Reactie
	3. Met vertrouwen zien wij het uitvoeringsprogramma tegemoet dat ook ter zienswijze aan de raden wordt aangeboden. Wat gaan er van uit dat dit programma zodanig flexibel wordt ingericht dat er ook (scherpe en eigen) keuzes gemaakt moeten worden en prioriteiten moeten worden gesteld. Bij de concretisering roepen wij u op om ook zo veel mogelijk aan te haken bij lokale structuren (zoals ons Integraal Sociaal Beleid) en de wens van onze raad om te onderzoeken of het inzetten van meer jongerenwerkers en jongeren coaches op de scholen en in de wijken niet veel meer kansen biedt om het groeiende aantal jongeren dat jeugdzorg nodig heeft om te buigen.	een zienswijze, hebben wij voorstellen opgenomen voor het op orde brengen van de basis. Onder andere door uitbreiding van onze capaciteit, om de autonome groei van meldingen bij een aantal van onze organisatieonderdelen te kunnen opvangen. Wij zijn ons bewust van de financiële spanning die dit oplevert. In het uitvoeringsprogramma maken we mogelijke (scherpe) keuzes ten aanzien van onze dienstverlening en de financiële effecten daarvan, inzichtelijk. 3. In het uitvoeringsprogramma landen keuzes die we samen met gemeenten maken. Die keuzes gaan over wat gemeenten gezamenlijk móeten uitvoeren, wat zij gezamenlijk willen uitvoeren en wat zij gezamenlijk aanvullend kúnnen laten uitvoeren door de DG&J. Zoals we in onze reactie op het vorige punt hebben aangegeven, maken wij deze keuzes in het uitvoeringsprogramma inzichtelijk. Daarnaast vraagt u aandacht voor het aanhaken bij lokale structuren, zoals uw Integraal Sociaal Beleid. Wij zien net als u mogelijkheden in het goed aansluiten op lokale initiatieven en samenwerken met lokale partners om zo met de beschikbare middelen en zo groot mogelijk effect te realiseren. Hoe we dit doen, werken we uit in het uitvoeringsprogramma. Verder spreekt u de wens uit om te onderzoeken of het inzetten van meer jongerenwerkers en jongerencoaches op scholen en in wijken kansen biedt om de groeiende vraag naar jeugdhulp om te buigen. Uw wens sluit aan bij de landelijke Hervormingsagenda Jeugd die in onze regio door de 10 gemeenten gezamenlijk wordt uitgewerkt. Waar mogelijk leveren wij graag een bijdrage aan deze hervorming. Dit sluit aan bij onze ambitie voor het versterken van 'de voorkant'. Wij kunnen hieraan bijdragen door advisering en ondersteuning op basis van onze kennis, data en ervaring met de uitvoering van 'de achterkant'.
	Jeugdzorg 4. Jongeren die dit betreft moeten snel, zonder lange wachtlijsten, kunnen rekenen op goede en de juiste zorg op maat. Wij gaan er vanuit dat dit uw volle aandacht heeft en	4. Via de inkoop is een breed palet aan zorgaanbieders voor jeugd beschikbaar. We hebben het zorglandschap zo zorgvuldig mogelijk ingericht en blijven vernieuwen waar nodig. Aanvullend is er een

Gemeente	Inbreng	Reactie
	alternatieve vormen van zorg ook worden ingezet, als hiermee een betere en snellere oplossing geboden kan worden. Leerplicht 5. In de regio Zuid Holland Zuid zien we flinke stijgingen in het aantal verzuimmeldingen en ook het aantal thuiszitters baart zorgen. Het is belangrijk dat Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten (LVS) op een goede wijze aanhaakt op de (lokale) inzet rond preventie en normaliseren. Wij gaan er ook vanuit dat dit met een extra inzet van (tijdelijke) formatie en in samenwerking met de ketenpartners als de samenwerkingsverbanden onderwijs het verzuim aanzienlijk kan worden teruggedrongen. Bij die samenwerking hoort ook een heldere rolname van alle partners die betrokken zijn op het de jeugdigen. Tot slot 6. We zien tot slot een aantal ontwikkelingen op het gebied van publieke gezondheid die aandacht vragen: het infectieziekte risico neemt toe en de vaccinatiebereidheid neemt juist langzaam af. We vragen u daarom ook ons te	proces ingericht om individueel maatwerk te verlenen, daar waar een gemeente aangeeft dat die behoefte er is. Hetzij vanwege specifieke problematiek of vragen, hetzij vanwege wachtlijsten. Deze aanvulling voorziet in een vraag en hebben we zo zorgvuldig mogelijk ingericht. Het blijft uiteraard kwetsbaar. Het betekent immers een toename van het aantal aanbieders dat kwalitatief en kwantitatief moet worden getoetst. Om zo het gewenste resultaat te bereiken, namelijk dat de jeugdige de zorg krijgt die hij nodig heeft. 5. Zoals u aangeeft, stijgt het aantal verzuimmeldingen bij LVS al enkele jaren. Het aantal meldingen bij LVS van ongeoorloofde thuiszitters neemt daarentegen af. Wel neemt het aantal geoorloofde thuiszitters toe. Voor deze laatste groep is niet LVS verantwoordelijk, maar de samenwerkingsverbanden van het onderwijs. U vraagt ons om scherp te zijn op onze rol en geeft aan dat het belangrijk is dat LVS op een goede wijze aanhaakt op de (lokale) inzet rond preventie en normaliseren. Preventie is een term die breder wordt gebruikt voor het voorkomen van problemen. De rol van LVS hierbij is afgebakend tot het voorkomen van schoolverzuim. LVS geeft voorlichting op scholen over het voorkomen van schoolverzuim en komt daarnaast alleen in actie nadat een school advies heeft gevraagd of een melding van verzuim heeft gedaan. Op dit moment loopt de Bestuursopdracht LVS waarin een voorstel wordt uitgewerkt voor het gezamenlijk toewerken naar een passende basisformatie voor het uitvoeren van de LVS-taken in Zuid-Holland Zuid. Het verbeteren van de ketensamenwerking is een onderdeel van deze bestuursopdracht. De uitkomst nemen we mee in ons uitvoeringsprogramma. 6. Wij delen uw zorgen en betrekken u graag bij de uitvoering van de wettelijke taken op het gebied van ziektepreventie en infectieziektebestrijding. In het uitvoeringsprogramma werken we dit concreet uit. De GGD en Jong JGZ werken samen plannen uit

Gemeente	Inbreng	Reactie
	betrekken bij de uitvoering van deze wettelijke taken (ziektepreventie en infectieziektebestrijding) en met concrete voorstellen te komen ter verbetering van de situatie.	om de vaccinatiegraad van kinderen in onze regio te verhogen. We willen ouders nog beter, al vanaf de zwangerschap, bereiken met betrouwbare informatie en voorlichting over het rijksvaccinatieprogramma. Daarnaast doen we onderzoek naar vaccinatiebereidheid bij inwoners in onze regio, om met onze aanpak nog beter te kunnen aansluiten bij de verschillende doelgroepen. Ook volgen we de landelijke ontwikkelingen rond het opzetten van vaccinatievoorzieningen voor volwassenen bij de GGD'en. In het uitvoeringsprogramma werken we dit verder uit.
Hardinxveld-Giessendam	De gemeente geeft de volgende zienswijze: 1. Allereerst bedanken wij u dat u dat de gemeente Hardinxveld-Giessendam middels de Raadswerkgroep Sociaal Domein in een vroeg stadium heeft kunnen meedenken bij opstellen van het MJP. Het zal een uitdaging zijn geweest om alle verschillende (wettelijke) taken in één overzicht weer te geven, onze complimenten voor het overzichtelijke geheel. Algemene reflectie 2. U heeft een overzicht gemaakt met de leidende principes en de gemeente Hardinxveld-Giessendam kan zich hierin vinden. Gezien de financiële onzekerheid en krapte op de arbeidsmarkt vragen we u om de focus op de basistaken te houden en de middelen doelgericht in te zetten. Dit betekent wat ons betreft terughoudendheid in het proberen van nieuwe initiatieven en in plaats daarvan te bestaande inzet te optimaliseren. Ook kan dit betekenen dat er vooral wordt geleerd van wat al bekend is elders in het land of vanuit het verleden.	1. Dank voor uw waardering! Wij willen uw gemeente ook bedanken voor de constructieve samenwerking bij de totstandkoming van het MJP. 2. We delen uw zorgen over de financiële situatie vanaf 2026. Er zijn meer gemeenten die ons nadrukkelijk vragen om rekening te houden met de financiële positie van gemeenten vanaf 2026. We voegen daarom in het MJP een leidend principe toe: "De financiële positie van gemeenten vanaf 2026 en de situatie op de arbeidsmarkt zijn bepalend voor het tempo waarin en de intensiteit waarmee we toewerken naar de MJP-ambities." In het uitvoeringsprogramma (en bijbehorende meerjarenbegroting) werken we de MJP-ambities uit in realistische doelen. Daarbij houden we rekening met de financiële positie van gemeenten vanaf 2026. In het MJP hebben we aangegeven dat het tempo en de intensiteit waarmee we toewerken naar de ambities, in hoge mate afhankelijk zijn van de beschikbare middelen en capaciteit. Mogelijke (scherpe) keuzes om binnen het financiële kader toe te werken naar de MJP-ambities, maken we inzichtelijk in het uitvoeringsprogramma. We denken aan het geleidelijk vervangen van onze bestaande aanpak door een nieuwe. Daarnaast zien we

Gemeente	Inbreng	Reactie
	3. Hoewel het hier om regionaal beleid gaat, willen we u oproepen om vooral ook de aansluiting te blijven zoeken bij de lokale inzet die we in onze gemeente plegen om een gezonde, veilige en prettige woonomgeving te zijn.	mogelijkheden in het goed aansluiten op lokale initiatieven en samenwerken met lokale partners. Uw oproep om niet (opnieuw) het wiel uit te vinden, nemen wij ter harte. 3. Het MJP is een koersdocument van gemeenten en de DG&J. Het geeft weer wát we willen bereiken. Hóe we dit kunnen bereiken, werken we uit in het uitvoeringsprogramma. Wij onderschrijven de noodzaak om hiervoor zo goed mogelijk aan te sluiten op lokale initiatieven, partners en netwerken. Zoals we in het MJP hebben aangegeven, moeten we ons meer richten op het beïnvloeden van collectieve factoren. Deze blijken immers in grote mate bepalend voor publieke gezondheid en ontwikkelingskansen. Voor het beïnvloeden van deze collectieve factoren, hebben we andere partijen, waaronder de lokale partners, nodig. Er zijn meer gemeenten die hier aandacht voor hebben gevraagd. We voegen daarom in het MJP een leidend principe toe: "Voor het beïnvloeden van collectieve factoren werken we samen met andere maatschappelijke partners, waaronder de lokale teams en andere lokale partners in de gemeenten."
	Aandachtspunten per organisatieonderdeel 4. <u>SOJ en Veilig Thuis</u> Het jeugd- en veiligheidsdomein staan voor stevige inhoudelijke en financiële uitdagingen. De uitgangspunten van de Hervormingsagenda Jeugd met de focus op het normaliseren, waarbij de oplossing zoveel mogelijk in de samenleving en het normale netwerk van de jeugdigen wordt gezocht. We vragen u scherp te zijn rond het gebruik van de term normaliseren en bij de inzet te verduidelijken hoe dit bijdraagt aan het normaliseren. Dit om te voorkomen dat normaliseren een holle term wordt. We hopen samen met u te werken aan een ander verhaal waarbij de oplossing voor vraagstukken veel meer worden gezocht in het collectief en de samenleving in plaats van in de jeugdzorg.	4. Wij onderschrijven het belang van normaliseren en werken graag met u samen aan een ander verhaal waarbij de oplossing voor vraagstukken veel meer worden gezocht in het collectief en de samenleving in plaats van in de jeugdzorg. Dit sluit aan bij de focus van de Hervormingsagenda Jeugd en bij de leidende principes van het MJP. Zoals we in onze reactie op uw vorige punt hebben aangegeven, blijken collectieve factoren in grote mate bepalend voor publieke gezondheid en ontwikkelingskansen. We moeten ons daarom ook meer richten op het beïnvloeden van die collectieve factoren.

Gemeente	Inbreng	Reactie
	5. <u>Leerplicht en voortijdig schoolverlaten</u> Vanaf het schooljaar 2020-2021 zijn in de hele regio Zuid Holland Zuid stijgingen te zien in de aantallen thuiszitters en verzuimmeldingen. Dat willen we terugdringen en hiervoor is een duidelijke rolneming en samenwerking op andere beleidsterreinen nodig. Momenteel loopt er in de regio een onderzoek rondom de rol van Leerplicht en aanpalende beleidsvelden. We roepen u op de uitkomst van dit onderzoek (dat eind mei 2024 wordt verwacht) mee te nemen in de verdere ontwikkeling van Leerplicht. 6. <u>Publieke gezondheid</u> Als hoofdpogave benoemt u het verminderen van gezondheidsachterstanden en vergroten van ontwikkelingskansen van inwoners in Zuid-Holland Zuid. Deze opgave sluit aan bij de landelijke ambities van het Gezond en Actief Leven Akkoord en het Integraal Zorgakkoord, waar onze gemeente ook mee aan de slag is. We zijn opgeroepen om integraal en domeinoverstijgend samen te werken en zien graag terug in het uitvoeringsprogramma hoe u dit als DG&J voor de verschillende organisatieonderdelen doet. 7. U geeft aan dat u inwoners gaat betrekken bij het uitwerken van het uitvoeringsprogramma. Ook hiervan zien we graag terug in het uitvoeringsprogramma hoe u dit met onze (kwetsbare) inwoners gaat doen.	5. Zoals u aangeeft, stijgt het aantal verzuimmeldingen bij LVS al enkele jaren. Het aantal meldingen bij LVS van ongeoorloofde thuiszitters neemt daarentegen af. Wel neemt het aantal geoorloofde thuiszitters toe. Voor deze laatste groep is niet LVS verantwoordelijk, maar de samenwerkingsverbanden van het onderwijs. U vraagt ons om scherp te zijn op onze rol en samenwerking. Op dit moment loopt de Bestuursopdracht LVS waarin een voorstel wordt uitgewerkt voor het gezamenlijk toewerken naar een passende basisformatie voor het uitvoeren van de LVS-taken in Zuid-Holland Zuid. Het verbeteren van de ketensamenwerking is een onderdeel van deze bestuursopdracht. De uitkomst nemen we mee in ons uitvoeringsprogramma. 6. In het MJP hebben we een werkwijze beschreven op basis van de leidende principes. Domeinoverstijgend samenwerken binnen en over grenzen van organisaties, is daarbij een belangrijk punt. Dit geldt ook voor ons binnen de DG&J. Daar waar we door intern samen te werken meer impact kunnen maken voor inwoners, zullen we dit zeker doen. In het uitvoeringsprogramma werken we dit uit. 7. Wij benutten de bestaande contacten en overlegstructuren van de DG&J met inwoners om het uitvoeringsprogramma te toetsen en verrijken. Na vaststelling van het uitvoeringsprogramma, betrekken we inwoners bij de daadwerkelijke uitvoering. We zoeken daarbij naar impactvolle samenwerking met inwoners. Om gezamenlijk de oorzaken van problemen/vraagstukken te analyseren en werkende oplossingen te bedenken. Vanzelfsprekend doen we dit samen met gemeenten, om zo goed mogelijk aan te kunnen sluiten op lokale initiatieven, partners en netwerken. Vanwege de beperkte financiële mogelijkheden, zetten we kleine stappen om geleidelijk te groeien naar een nieuwe manier van samenwerken met inwoners.

Gemeente	Inbreng	Reactie
Hendrik-Ido-Ambacht	De gemeente geeft de volgende zienswijze: 1. Allereerst willen we onze dank en complimenten uitspreken over de wijze waarop u de dienstverlening heeft samengebracht tot een overzichtelijk geheel waarin de input van gemeenten, raadsleden en wethouders is meegenomen. Onlangs heeft de gemeente de nota publieke gezondheid 'Ambacht gezond zorgzaam en vitaal' vastgesteld. De lokale doelstellingen uit de nota hebben veel overeenkomsten met het meerjarenbeleidsplan. 2. <i>Preventie is een gezamenlijke taak</i> Preventie is een belangrijk uitgangspunt in het meerjarenbeleidsplan. U beschrijft dat de DG&J onder andere stuurt op preventieve inzet door gemeenten. Wij zijn van mening dat preventie in de gehele keten noodzakelijk is en dit een gezamenlijke opgave betreft met ieders eigen verantwoordelijkheden. We zien hierin graag terug wat de preventieve mogelijkheden zijn binnen de DG&J. Wij roepen u daarom op om het gesprek rondom preventie met gemeenten op gang te brengen en aansluiting te vinden met activiteiten uit ons preventieplan en de nota publieke gezondheid. 3. <i>Samenbrengen onderdelen Dienst Gezondheid en Jeugd</i> U omschrijft het belang van samenwerking rondom data-gedreven werken zodat we 'van de achterkant' leren wat er 'aan de voorkant' versterkt kan worden. Wij onderschrijven dit uitgangspunt. Wij zien graag dat het data-gedreven werken doorontwikkeld wordt over de organisatieonderdelen heen. Zo zou organisatie overstijgende data bij kunnen dragen bij de invoering en monitoring van het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. Hierbij zou het wenselijk zijn als data van de Serviceorganisatie Jeugd en Veilig Thuis gecombineerd kan worden zodat de effecten van de inzet gemeten worden.	1. Dank voor uw waardering! Wij willen uw gemeente ook bedanken voor de constructieve samenwerking bij de totstandkoming van het MJP. Het is goed om te lezen dat het MJP aansluit op uw lokale doelstellingen. 2. Wij delen uw standpunt dat preventie in een brede keten moet worden vormgegeven. Dit is ook de achterliggende gedachte van beoogde regionale preventie infrastructuur waartoe opdracht wordt gegeven in het GALA: deze RPI versterkt de lokale preventie infrastructuren en vice versa. Het is belangrijk dat de ZHZ-gemeenten daarop een gezamenlijke bestuurlijke visie ontwikkelen. 3. In het uitvoeringsprogramma werken we de mogelijkheden uit voor data-gedreven werken over de organisatieonderdelen heen. Naast het combineren van onze eigen data, kunnen we onze data ook combineren met data van verschillende regionale organisaties die zijn aangesloten op het regionale dataplatform. Het regionale dataplatform is in beheer van het Onderzoekscentrum Drechtsteden. Data van de DG&J en van de aangesloten regionale organisaties kan naast elkaar worden weergegeven, zonder deze op persoonsniveau te koppelen. De DG&J biedt op dit moment een reeks dataproducten (online rapporten en dashboards) en diensten (databijeenkomsten, data-analyse en advies) per organisatieonderdeel. Daarnaast bieden wij op basis van concrete vragen ook incidentele en structurele rapporten waarin data domeinoverstijgend wordt gecombineerd. Zo hebben we data van

Gemeente	Inbreng	Reactie
		LVS en SOJ gecombineerd voor onder andere Jeugdhulp op school en dyslexiezorg. En data van de Sociale Dienst Drechtsteden en SOJ voor het bepalen van de mate van doorstroming vanuit de Jeugdwet naar beschermd wonen (Wmo). Een verdergaande manier van data-gedreven werken, is het domeinoverstijgend combineren van data op persoonsniveau. Ook hierbij werken we vraag gestuurd. Het datateam van de DG&J onderzoekt voor concrete verzoeken samen met de Functionaris Gegevensbescherming en de Privacy Officer of toestemming kan worden verkregen, binnen de mogelijkheden van de wettelijke en ethische kaders. Het regionale programma Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming onder aansturing van de 10 gemeenten, kent een actielijn voor het ontwikkelen van sturing en monitoring van data binnen de jeugdbeschermingsketen. Wij denken graag mee over een concreet verzoek vanuit het regionale programma van het Toekomstscenario voor het combineren van data.
	4. <i>Normaliseren</i> U schrijft dat de druk op zorg en hulp steeds groter wordt, terwijl de financiën en arbeidsmarkt niet meegroeien. De complexiteit neemt toe; problemen komen veelal niet alleen en staan niet los van andere problemen en oplossingen. Wij herkennen hierin onder andere de opgave van normaliseren binnen het jeugddomein. Hierbij is een belangrijk uitgangspunt dat niet iedere vraag hoeft te leiden tot de inzet van (jeugd)hulp. Wij zouden deze ontwikkeling graag terugzien in aanpalende beleidsterreinen binnen de DG&J.	4. Wij onderschrijven de opgave tot normaliseren. In de aanpalende beleidsterreinen binnen de DG&J (LVS, Veilig Thuis en in voorkomende gevallen het Meldpunt Zorg & Overlast), wordt van elke melding gedegen beoordeeld of en zo ja welk vervolg noodzakelijk is. Niet alle meldingen leiden automatisch tot een vervolg binnen de DG&J. Ook zijn we als DG&J alert op vragen die niet hoeven te leiden tot de inzet van hulp. Wanneer LVS, Veilig Thuis en Meldpunt Zorg & Overlast van mening zijn dat hulp noodzakelijk is, dan leiden zij de inwoner toe naar de desbetreffende verwijzer of nemen zelf contact op. In veel gevallen is dit het lokale team. Het is uiteindelijk aan de verwijzer om te bepalen of en zo ja welke hulp wordt ingezet. Het lokale team is bij uitstek de partij die goed zicht heeft op alternatieve oplossingen die voor een specifieke inwoner passender kunnen zijn dan het inzetten van hulp.
	5. <i>Landelijke ontwikkelingen</i> De komende jaren krijgt het jeugd- en veiligheidsdomein te maken met flinke inhoudelijke en financiële uitdagingen	5. De grote landelijke ontwikkelingen die u noemt, hebben wij niet als leidend principe opgenomen, maar als MJP-ambitie (zie kopje 'Vergroten impact'). De leidende principes in het MJP geven

Gemeente	Inbreng	Reactie
	door bijvoorbeeld de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. Wij verzoeken u om deze onderdelen verder uit te werken in de leidende principes bij de Serviceorganisatie Jeugd en Veilig Thuis. 6. Ook binnen de Publieke Gezondheid zijn er grote uitdagingen, zeker met oog op preventie. Vanuit het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en Gezond en het Actief Leven Akkoord (GALA) hebben gemeenten een opdracht om zowel lokaal als regionaal te werken aan een domein overstijgende samenwerking. Uw conclusie dat wij de inwoners met de minste gezondheidsvaardigheden onvoldoende bereiken, vraagt om met gemeenten te bezien hoe deze bereikbaarheid wordt vergroot. Hiernaast vragen wij aandacht voor de ontwikkelingen rondom infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid. De risico's op dit vlak nemen toe en de bereidheid tot vaccineren neemt af. U heeft hiervoor wijkgericht werken opgenomen in uw werkwijze en wij zijn benieuwd hoe dit inpasbaar is in het licht van de financiële ontwikkelingen binnen de DG&J. 7. <i>Financiële aandachtspunten</i> Het ontbreken van een begroting/financiële doorrekening bij het meerjarenbeleidsplan maakt dat er niet getoetst is of de leidende principes haalbaar zijn. Wij missen een financiële doorkijk van de ambities. Wij begrijpen dat bij het nog door u op te stellen uitvoeringsprogramma een begroting wordt gemaakt. Voor nu is onduidelijk of de ambities zorgen voor	richting aan de manier waarop gemeenten en DG&J in nauwe samenhang en samenwerking met elkaar toewerken naar de stip aan de horizon. De MJP-ambities vormen de stip aan de horizon. In het uitvoeringsprogramma werken we uit welke stappen we in de komende jaren zetten in het kader van deze grote ontwikkelingen, toewerkend naar de stip aan de horizon. 6. Tijdens de Covid-19-pandemie hebben we ervaring opgedaan met een wijkgerichte aanpak in de gemeente Gorinchem. Daarna hebben we een wijkgerichte aanpak uitgevoerd in Dordrecht-West en op dit moment starten we in Zwijndrecht. Met een wijkgerichte aanpak hebben we kwetsbare groepen inwoners bereikt die we anders niet hadden kunnen bereiken. We zien dat achterstanden bij inwoners groter worden en stapelen. Bovendien constateren we dat de systeemwereld onvoldoende aansluit op de leefwereld. In het uitvoeringsprogramma werken we uit hoe we kunnen toewerken naar een meer wijk- en/of kerngerichte aanpak om kwetsbare groepen inwoners te bereiken. We houden daarbij rekening met de financiële ontwikkelingen. Mogelijke keuzes om binnen het financiële kader toe te werken naar de MJP-ambities, maken we inzichtelijk in het uitvoeringsprogramma. Bijvoorbeeld of we gefaseerd aan de slag gaan met een wijk- en/of kerngerichte aanpak in enkele gemeenten of in alle gemeenten tegelijk. En of we ons hierbij selectief richten op één specifieke straat/buurt/wijk/kern, doelgroep of thema in deze gemeenten of generiek op de gehele gemeente. We denken aan kleine stappen, waarbij we goed aansluiten op lokale initiatieven en samenwerken met lokale partners, vanuit een duidelijke rolverdeling. 7. We delen uw zorgen over de financiële situatie vanaf 2026. Er zijn meer gemeenten die ons nadrukkelijk vragen om rekening te houden met de financiële positie van gemeenten vanaf 2026. We voegen daarom in het MJP een leidend principe toe: "De financiële positie van gemeenten vanaf 2026 en de situatie op de arbeidsmarkt zijn bepalend voor het tempo waarin en de intensiteit waarmee we toewerken naar de MJP-ambities." In het

Gemeente	Inbreng	Reactie
	extra kosten en op gespannen voet staan met het verslechterende financiële perspectief van gemeenten. We gaan er als gemeenteraad vanuit dat u binnen de financiële kaders blijft bij de uitwerking van deze ambities. 8. <i>Resumé</i> In bovenstaande zienswijze geeft de gemeente u verschillende verzoeken voor nadere uitwerking. De gemeente wil benadrukken dat we graag het gesprek en samenwerking hierover aangaan. We zien het als een gezamenlijke opgave om de dienstverlening voor onze inwoners te optimaliseren.	uitvoeringsprogramma (en bijbehorende meerjarenbegroting) werken we de MJP-ambities uit in realistische doelen. Daarbij houden we rekening met de financiële positie van gemeenten vanaf 2026. In het MJP hebben we aangegeven dat het tempo en de intensiteit waarmee we toewerken naar de ambities, in hoge mate afhankelijk zijn van de beschikbare middelen en capaciteit. Mogelijke (scherpe) keuzes om binnen het financiële kader toe te werken naar de MJP-ambities, maken we inzichtelijk in het uitvoeringsprogramma. We denken aan het geleidelijk vervangen van onze bestaande aanpak door een nieuwe. Daarnaast zien we mogelijkheden in het goed aansluiten op lokale initiatieven en samenwerken met lokale partners. 8. Wij onderschrijven de gezamenlijke opgave om de dienstverlening voor inwoners te optimaliseren. We blijven hierover graag in gesprek en samenwerken met de deelnemende gemeenten in deze regio.
Hoeksche Waard	De gemeente geeft de volgende zienswijze: 1. Wij willen u allereerst complimenteren met dit goed doordachte MJP. Wij zijn blij met het stuk dat nu voorligt. In deze brief geven wij eerst onze algemene aandachtspunten en een financieel aandachtspunt. Daarna geven wij per organisatieonderdeel onze zienswijze. Algemene aandachtspunten 2. <i>De hoofdpoging sluit aan bij de ambities van de Hoeksche Waard.</i> Als hoofdpoging benoemt u het verminderen van gezondheidsachterstanden en vergroten van ontwikkelingskansen van inwoners in Zuid-Holland Zuid. Deze opgave sluit aan bij de ambities van de gemeente Hoeksche Waard op bijvoorbeeld inclusie, preventie en armoedebestrijding zoals beschreven in ons hoofdlijnenakkoord 'Samen doordacht doen'. Ook sluit deze	1. Dank voor uw waardering! Wij willen uw gemeente ook bedanken voor de constructieve samenwerking bij de totstandkoming van het MJP. 2. Het is goed om te lezen dat het MJP aansluit bij de ambities van uw gemeente en dat u zich herkent in de trends en ontwikkelingen. Dank voor uw ondersteuning van de leidende principes.

Gemeente	Inbreng	Reactie
	opgave aan bij de landelijke ambities van het Gezond en Actief Leven Akkoord en het Integraal Zorgakkoord, waar onze gemeente ook mee aan de slag is. De gemeente Hoeksche Waard herkent zich in de trends en ontwikkelingen en sluit zich aan bij de leidende principes. 3. <i>Data-gedreven werken over de organisatieonderdelen heen.</i> U beschrijft in de werkwijze dat gemeenten en DG&J data-gedreven dienen samen te werken en van 'de achterkant' moeten leren om 'de voorkant' te versterken. De gemeente Hoeksche Waard onderschrijft dit. Tegelijkertijd signaleren we dat we hier nog veel in te leren hebben met elkaar. Wij zien graag dat u het data-gedreven werken verder ontwikkelt over de organisatieonderdelen heen. Dan ontstaat de mogelijkheid om data van 'de achterkant' te gebruiken om het effect te meten van het beleid aan 'de voorkant'. Dit gebeurt naar ons idee nu nog gefragmenteerd en weinig integraal. Terwijl juist het ene onderdeel (bijvoorbeeld Serviceorganisatie Jeugd) niet los gezien kan worden van het andere onderdeel (bijvoorbeeld GGD). Wij verzoeken u om hier in het uitvoeringsprogramma aandacht aan te besteden. 4. <i>Focus op het op orde houden van de basis.</i> Een van de ambities van de DG&J is 'excellente uitvoering'. Gemeente Hoeksche Waard adviseert u om u te focussen op het op orde houden van de basis en andere woorden te kiezen voor 'excellente uitvoering. Wij zien graag dat u	3. In het uitvoeringsprogramma werken we de mogelijkheden uit voor data-gedreven werken over de organisatieonderdelen heen. Naast het combineren van onze eigen data, kunnen we onze data ook combineren met data van verschillende regionale organisaties die zijn aangesloten op het regionale dataplatform. Het regionale dataplatform is in beheer van het Onderzoekscentrum Drechtsteden. Data van de DG&J en van de aangesloten regionale organisaties kan naast elkaar worden weergegeven, zónder deze op persoonsniveau te koppelen. De DG&J biedt op dit moment een reeks dataproducten (online rapporten en dashboards) en diensten (databijeenkomsten, data-analyse en advies) per organisatieonderdeel. Daarnaast bieden wij op basis van concrete vragen ook incidentele en structurele rapporten waarin data domeinoverstijgend wordt gecombineerd. Zo hebben we data van LVS en SOJ gecombineerd voor onder andere Jeugdhulp op school en dyslexiezorg. En data van de Sociale Dienst Drechtsteden en SOJ voor het bepalen van de mate van doorstroming vanuit de Jeugdwet naar beschermd wonen (Wmo). Een verdergaande manier van data-gedreven werken, is het domeinoverstijgend combineren van data op persoonsniveau. Ook hierbij werken we vraag gestuurd. Het datateam van de DG&J onderzoekt voor concrete verzoeken samen met de Functionaris Gegevensbescherming en de Privacy Officer of toestemming kan worden verkregen, binnen de mogelijkheden van de wettelijke en ethische kaders. 4. Vanzelfsprekend willen wij de taken die de gemeenten in Zuid-Holland Zuid aan ons hebben opgedragen, zo goed mogelijk uitvoeren. Dat is de achterliggende gedachte voor het gebruik van de term 'excellent'. Wij begrijpen dat deze term onbedoeld de verwachting kan wekken dat we extra investeringen willen

Gemeente	Inbreng	Reactie
	datgene wat u doet, goed doet en daarbij zoveel mogelijk impact maakt.	voorstellen om een hogere kwaliteit te bieden. Dat is, zeker gezien de financiële positie van gemeenten vanaf 2026, niet onze intentie. Om onze taken goed te kunnen uitvoeren, is het wel belangrijk dat de randvoorwaarden op orde zijn. We passen de ambitie 'excellente uitvoering' in het MJP aan in 'basis op orde'. In onze begroting 2025 die u heeft ontvangen voor het geven van een zienswijze, hebben wij voorstellen opgenomen voor het op orde brengen van de basis. Onder andere door uitbreiding van onze capaciteit, om de autonome groei van meldingen bij een aantal van onze organisatieonderdelen te kunnen opvangen. Wij zijn ons bewust van de financiële spanning die dit oplevert. In het uitvoeringsprogramma maken we mogelijke (scherpe) keuzes ten aanzien van onze dienstverlening en de financiële effecten daarvan, inzichtelijk.
	5. <i>Werk ook binnen de DG&J integraal en domeinoverstijgend samen.</i> In uw MJP noemt u de term 'domeinoverstijgend samenwerken'. U wilt gemeenten daartoe stimuleren. Gemeente Hoeksche Waard onderschrijft dat en werkt daar graag met u in samen. Wij zien daarom graag in het uitvoeringsprogramma terug hoe u als DG&J ook zelf uw verschillende organisatieonderdelen integraal en domein overstijgend laat samenwerken. Bijvoorbeeld in de samenwerking tussen Serviceorganisatie Jeugd, Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten, kinderopvang en het preventieve beleid op mentale gezondheid.	5. In het MJP hebben we een werkwijze beschreven op basis van de leidende principes. Domeinoverstijgend samenwerken binnen en over grenzen van organisaties, is daarbij een belangrijk punt. Dit geldt ook voor ons binnen de DG&J. Daar waar we door intern samen te werken meer impact kunnen maken voor inwoners, zullen we dit zeker doen. In het uitvoeringsprogramma werken we dit uit.
	6. <i>Samenwerking op het gebied van gegevensdeling.</i> Met de komst van de WAMS willen we u vragen om, samen met de gemeenten, vooruitlopend op de invoering van deze wet een plan te maken op welke manier we tot een eenvoudige werkwijze kunnen komen als het gaat over gegevensdeling.	6. Het convenant om gegevensdeling mogelijk te maken vanuit de taken van het Meldpunt Zorg & Overlast, is onlangs vernieuwd. Op dit moment wordt een data protection impact assessment (DPIA) uitgevoerd. Dit is een onderzoek dat duidelijk maakt of en waar grote privacyrisico's ontstaan bij het gebruik van persoonsgegevens. Na afronding van het DPIA kan het vernieuwde convenant formeel worden vastgesteld. Daarmee is dan de gegevensdeling juridisch afgedekt. Voor zover we dat nu kunnen beoordelen, kan de gegevensdeling onder de WAMS

Gemeente	Inbreng	Reactie
	Financieel aandachtspunt 7. Wij vragen uw aandacht voor de financiële uitdagingen waarmee gemeenten de komende jaren te maken krijgen. Gemeenten hebben vanaf 2026 financiële uitdagingen door afnemende Rijksmiddelen. Als het Rijk blijft vasthouden aan de bezuiniging op het gemeentefonds, zijn scherpe keuzes helaas onvermijdelijk. Dat heeft uiteraard ook gevolgen voor gemeente Hoeksche Waard. Wij onderzoeken in de komende maanden daarom samen met de gemeenteraad welke beleidskeuzes wij zelf kunnen maken om te komen tot een structureel sluitende begroting. Parallel daaraan wordt door u gewerkt aan de bestuursopdracht 'Verkenning naar een bijdrage van de GR DG&J aan het verminderen van de financiële problematiek van deelnemende gemeenten'. In deze verkenning bereidt u scenario's voor om kosten te verlagen en de deelnemersbijdrage die gemeenten betalen, terug te dringen. Hierin past ook terughoudendheid in de vorming van nieuw beleid, het oplossen van knelpunten binnen de bestaande begroting en een kritische blik op uw bedrijfsvoering. Wij verwachten dat wij de uitkomsten van deze verkenning terug zullen zien in het uitvoeringsprogramma. Aandachtspunten per organisatieonderdeel Hieronder volgen onze aandachtspunten per organisatieonderdeel Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten, Serviceorganisatie Jeugd, Veilig Thuis en Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst. 8. <i>Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten vroegtijdig aanhaken op preventie en normaliseren.</i>	ongewijzigd worden voortgezet op basis van het vastgestelde vernieuwde convenant. 7. We delen uw zorgen over de financiële situatie vanaf 2026. Er zijn meer gemeenten die ons nadrukkelijk vragen om rekening te houden met de financiële positie van gemeenten vanaf 2026. We voegen daarom in het MJP een leidend principe toe: "De financiële positie van gemeenten vanaf 2026 en de situatie op de arbeidsmarkt zijn bepalend voor het tempo waarin en de intensiteit waarmee we toewerken naar de MJP-ambities." In het uitvoeringsprogramma (en bijbehorende meerjarenbegroting) werken we de MJP-ambities uit in realistische doelen. Daarbij houden we rekening met de financiële positie van gemeenten vanaf 2026. In het MJP hebben we aangegeven dat het tempo en de intensiteit waarmee we toewerken naar de ambities, in hoge mate afhankelijk zijn van de beschikbare middelen en capaciteit. Mogelijke (scherpe) keuzes om binnen het financiële kader toe te werken naar de MJP-ambities, maken we inzichtelijk in het uitvoeringsprogramma. We denken aan het geleidelijk vervangen van onze bestaande aanpak door een nieuwe. Daarnaast zien we mogelijkheden in het goed aansluiten op lokale initiatieven en samenwerken met lokale partners. Zoals we in het MJP hebben aangegeven, loopt de uitwerking van het uitvoeringsprogramma gelijk op met de verkenning in het kader van de bestuursopdracht vanwege de financiële positie van gemeenten vanaf 2026. In het uitvoeringsprogramma werken we de keuzes uit die we samen met gemeenten maken in het kader van deze bestuursopdracht. 8. Wij onderschrijven het belang van preventie en normaliseren. Hiervoor is goede ketensamenwerking belangrijk. Op dit moment loopt de Bestuursopdracht LVS waarin een voorstel wordt

Gemeente	Inbreng	Reactie
	Het versterken van de voorkant (preventie) past binnen de huidige opgaven binnen het sociaal domein. Het is belangrijk dat Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten (LVS) snel aanhaakt op de (lokale) inzet op preventie en normaliseren. Schoolverzuim kan niet altijd los worden gezien van andere maatschappelijke problematiek en het gezinssysteem. Zowel het onderwijs als jeugdhulp hebben te maken met preventieve opgaven en het is een logisch gevolg dat LVS hierin meebeweegt. 9. <i>Ambities Serviceorganisatie Jeugd in lijn met de Hervormingsagenda Jeugd</i> De ambities die gesteld zijn passen goed bij de maatregelen van de Hervormingsagenda Jeugd waarbij één van de uitgangspunten is dat jeugdhulp beschikbaar en toegankelijk is voor de gezinnen waar dat echt nodig is. Verschillende door u genoemde aandachtspunten komen ook samen met het thema versterken van de lokale teams, wat voor de Hoeksche Waard een actueel onderwerp is. Momenteel zijn we bezig met een doorontwikkeling van ons jeugdteam, ter voorbereiding op het realiseren van gebiedsteams 0-100. Hierbij staat integrale samenwerking, één ingang en toegang en verscherping op rollen en taken centraal. 10. <i>Aandacht voor het versterken van de samenwerking tussen Veilig Thuis en de lokale teams</i> Gemeente Hoeksche Waard ondersteunt de noodzaak voor de versterking van de ketensamenwerking tussen Veilig Thuis en de Jeugd- en wijkteams. We roepen op om te kijken naar samenwerkingsmogelijkheden als Veilig Opgroeien is Teamwerk. Het bevorderen van op- en afschalen van casussen als volgende stap wordt door ons onderschreven. Al langer bestaat de ambitie dat Veilig Thuis zich sneller terug kan trekken door overdracht van casussen aan het wijkteam. Blijkbaar zijn er hardnekkige hobbels. We	uitgewerkt voor het gezamenlijk toewerken naar een passende basisinformatie voor het uitvoeren van de LVS-taken in Zuid-Holland Zuid. Het verbeteren van de ketensamenwerking is onderdeel van deze bestuursopdracht. De uitkomst nemen we mee in ons uitvoeringsprogramma. 9. Het is goed om te lezen dat het MJP aansluit bij het voor uw gemeente actuele thema versterken van de lokale teams. Wij denken hierover graag met u mee. 10. Wij delen uw wens om de hobbels in de samenwerking tussen de lokale teams en Veilig Thuis weg te werken. Wij hebben samen met gemeenten een regionale analyse uitgevoerd naar de onderliggende problemen. Voor een deel blijkt dat door het jaar heen verschillende lokale teams niet altijd over voldoende capaciteit of deskundigheid beschikken om casuïstiek of crisiszaken binnen de afgesproken termijnen over te nemen. Daarnaast wordt Veilig Thuis door individuele professionals regelmatig gevraagd om na overdracht langer dan noodzakelijk betrokken te blijven in casuïstiek. En tot slot blijkt er geen samenhang te bestaan tussen de opdrachten aan de lokale teams en Veilig Thuis. Dit zorgt voor onduidelijkheid in de praktijk, met

Gemeente	Inbreng	Reactie
	verzoeken u samen met de lokale wijkteams deze hobbels daadwerkelijk weg te werken.	een groter beroep op Veilig Thuis als gevolg. Om dit op te lossen, wordt vanuit het regionale gemeentelijke programma Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming een opdracht aan de lokale teams voorbereid die samenhangt met de opdracht aan Veilig Thuis. Als opdrachtgevers van de lokale teams en het regionale gemeentelijke programma voor het Toekomstscenario, vervullen gemeenten een belangrijke rol in het wegwerken van de hobbels in de samenwerking tussen de lokale teams en Veilig Thuis. Wij werken graag samen met gemeenten hieraan.
	11. Uw ambitie is om de basiscapaciteit op orde te hebben, passend bij het aantal meldingen. Inzicht in de hoeveelheid menskracht die nodig is om de opdracht uit te voeren is hierin helpend. Graag zien wij in het uitvoeringsprogramma terug op welke wijze u hier invulling aan geeft.	11. In onze begroting 2025 die u heeft ontvangen voor het geven van een zienswijze, hebben wij een voorstel opgenomen voor het op orde brengen van de basis voor Veilig Thuis. Om de autonome groei van het aantal meldingen bij Veilig Thuis te kunnen opvangen, is uitbreiding van onze capaciteit noodzakelijk. Het begrotingsvoorstel is onderbouwd op basis van VNG-normen en de normen die Veilig Thuis in 2019 gesteld. Wij zijn ons bewust van de financiële spanning die dit oplevert. In het uitvoeringsprogramma maken we mogelijke (scherpe) keuzes ten aanzien van onze dienstverlening en de financiële effecten daarvan, inzichtelijk.
	12. <i>Gemeente Hoeksche Waard heeft een bijzondere positie in de regionale samenwerking rondom OGGZ.</i> Gemeente Hoeksche Waard wil zich ook aansluiten bij Team Toeleiding & Bemoeizorg en gaan werken met een Wijk-GGD 'er. Gezien onze positie en de lastig te definiëren doelgroep OGGZ, hebben wij vooral behoefte aan inzicht in het aanbod van bemoeizorg in het zorglandschap. Graag ontvangen wij bij het uitvoeringsprogramma een eenvoudig en helder overzicht, waarin ook de verschillende taken van de GGD meegenomen zijn.	12. In het uitvoeringsprogramma werken we uit hoe we de komende jaren de OGGZ-taken uitvoeren. Op het gebied van bemoeizorg voeren wij momenteel de volgende taken uit: a. Procesregie lokaal zorgnetwerk in gemeenten. b. (Project)coördinatie Wijk-GGD'er. c. Woningvervuiling trajecten in gemeenten. Wij voeren zelf geen bemoeizorg uit. Daarnaast voeren we een aantal andere OGGZ-taken uit die minder raken aan bemoeizorg: Toegang maatschappelijke opvang, Wonen, Wet verplichte GGZ en Consultatie, triage en nazorg ex-gedetineerden.
	13. <i>Meer impact maken en gericht investeren.</i> U geeft aan dat u interventies selectief wil inzetten voor meer impact en wilt bijdragen aan het terugdringen van gezondheidsachterstanden. Ook wij zoeken naar manieren	13. Tijdens de Covid-19-pandemie hebben we ervaring opgedaan met een wijkgerichte aanpak in de gemeente Gorinchem. Daarna hebben we een wijkgerichte aanpak uitgevoerd in Dordrecht-West en op dit moment starten we in Zwijndrecht. Met een

Gemeente	Inbreng	Reactie
	om juist die inwoners te bereiken die dit het hardste nodig hebben. We zien uit naar het uitvoeringsprogramma waarin dit concreet vorm krijgt en verwachten dat u hier een stevige adviesrol pakt, passend waar wij lokaal al mee bezig zijn.	wijkgerichte aanpak hebben we kwetsbare groepen inwoners bereikt die we anders niet hadden kunnen bereiken. We zien dat achterstanden bij inwoners groter worden en stapelen. Bovendien constateren we dat de systeemwereld onvoldoende aansluit op de leefwereld. In het uitvoeringsprogramma werken we uit hoe we kunnen toewerken naar een meer wijk- en/of kerngerichte aanpak om kwetsbare groepen inwoners te bereiken. We houden daarbij rekening met de financiële ontwikkelingen. Mogelijke keuzes om binnen het financiële kader toe te werken naar de MJP-ambities, maken we inzichtelijk in het uitvoeringsprogramma. Bijvoorbeeld of we gefaseerd aan de slag gaan met een wijk- en/of kerngerichte aanpak in enkele gemeenten of in alle gemeenten tegelijk. En of we ons hierbij selectief richten op één specifieke straat/buurt/wijk/kern, doelgroep of thema in deze gemeenten of generiek op de gehele gemeente. We denken aan kleine stappen, waarbij we goed aansluiten op lokale initiatieven en samenwerken met lokale partners, vanuit een duidelijke rolverdeling.
	Tot slot 14. Wij complimenteren u nogmaals met dit goed onderbouwde MJP en zien uit naar een vertaling hiervan in een uitvoeringsprogramma en begroting. 15. Voor het uitvoeringsprogramma geven wij u nog twee vragen mee. 1. U geeft aan dat u inwoners gaat betrekken bij het uitwerken van het uitvoeringsprogramma. Op welke wijze worden inwoners van de Hoeksche Waard en maatschappelijke organisaties betrokken bij de uitwerking van het uitvoeringsprogramma?	14. Nogmaals dank voor uw waardering. 15. Wij benutten de bestaande contacten en overlegstructuren van de DG&J met inwoners om het uitvoeringsprogramma te toetsen en verrijken. Na vaststelling van het uitvoeringsprogramma, betrekken we inwoners bij de daadwerkelijke uitvoering. We zoeken daarbij naar impactvolle samenwerking met inwoners. Om gezamenlijk de oorzaken van problemen/vraagstukken te analyseren en werkende oplossingen te bedenken. Vanzelfsprekend doen we dit samen met gemeenten, om zo goed mogelijk aan te kunnen sluiten op lokale initiatieven, partners en netwerken. Vanwege de beperkte financiële mogelijkheden, zetten we

Gemeente	Inbreng	Reactie
	2. In het uitvoeringsprogramma zien wij graag terugkomen op welke wijze u ervaringsdeskundigen in wilt gaan zetten op de diverse onderdelen. Het nut hiervan heeft zich immers ruimschoots bewezen en wij denken dat zij van meerwaarde kunnen zijn in het huidige aanbod van bijvoorbeeld Veilig Thuis en Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten.	kleine stappen om geleidelijk te groeien naar een nieuwe manier van samenwerken met inwoners. Wij delen uw mening over de meerwaarde van het inzetten van ervaringsdeskundigen. In het uitvoeringsprogramma werken we uit hoe we inwoners, waaronder ervaringsdeskundigen, willen betrekken.
Molenlanden	De gemeente geeft de volgende zienswijze: 1. Wij bedanken u dat u de Gemeente Molenlanden de gelegenheid biedt om een zienswijze op uw meerjarenbeleid te geven. Ook geldt de waardering voor het organiseren van de regionale bijeenkomsten voor raadsleden op 24 januari en 20 maart jl. Algemene aandachtspunten 2. Visie Sociaal Domein 2024-2028 Met het MJP is een heldere koers bepaald voor de komende jaren voor uw organisatie in samenspraak en samenwerking met de deelnemende gemeenten. Wij zijn van mening dat de leidende principes van de DG&J goed aansluiten bij de ontwikkelingen en opgaven uit het door ons onlangs vastgestelde Visiedocument Sociaal Domein 2024-2028 Molenlanden. Ambities om samen met ons als gemeente te bouwen aan een gezonde, sociaal veilige en kansrijke samenleving waar inwoners van jong tot oud meedoen. We zien dat preventie een belangrijke plek heeft in het MJP en dat kunnen wij alleen maar steunen. Dit is ook een belangrijk onderdeel van onze notitie Onze Kinderen Nabij. Ook zien we dat de landelijke ambities van het Gezond en Actief Leven Akkoord en het Integraal Zorgakkoord sterk zijn verankerd in het plan, waar onze gemeente ook actief mee aan de slag is. 3. Een punt van aandacht is wat ons betreft nog wel de koppeling met ontwikkelingen als de Hervormingsagenda	1. Dank voor uw waardering! Wij willen uw gemeente ook bedanken voor de constructieve samenwerking bij de totstandkoming van het MJP. 2. Het is goed om te lezen dat het MJP aansluit bij de ontwikkelingen en opgaven uit uw Visiedocument voor het Sociaal Domein en uw lokale ambities. 3. De hoofdopgave van het MJP is: verminderen van gezondheidsachterstanden en vergroten van

Gemeente	Inbreng	Reactie
	Jeugd en Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. De insteek van MJP is voornamelijk gericht op publieke gezondheid terwijl een groot deel van de uitgaven van de DG&J het jeugddomein betreft. De gemeente Molenlanden adviseert u om dat wat meer in balans te brengen.	ontwikkelingskansen. Dit hebben we uitgewerkt in leidende principes die van toepassing zijn op al onze organisatieonderdelen en taakvelden. Waar de GGD vooral is gericht op gezondheidsachterstanden, zijn LVS, SOJ en Veilig Thuis vooral gericht op ontwikkelingskansen. Om inzicht te bieden in alle taken die wij uitvoeren, hebben wij per taakveld een 'plaat' opgenomen in het MJP. Wij begrijpen dat het op basis van het aantal GGD-platen lijkt alsof publieke gezondheid het MJP domineert. Dat is niet onze intentie. Wij hebben gekozen voor de extra GGD-platen, vanwege de veelheid van taken en het grote verschil in de aard van de GGD-taakvelden. Het aantal platen per organisatieonderdeel komt nadrukkelijk niet overeen met het inhoudelijke of financiële belang dat wij eraan hechten. In de meerjarenbegroting bij het uitvoeringsprogramma maken we de financiële verhouding tussen de verschillende organisatieonderdelen en taakvelden inzichtelijk. Wij onderschrijven nadrukkelijk het grote belang van de ontwikkelingen die u noemt. Wij hebben de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming opgenomen als belangrijke MJP-ambities voor SOJ en Veilig Thuis. In het uitvoeringsprogramma werken wij uit hoe we toewerken naar deze ambities.
	4. Basis dienstverlening op peil Voor de periode 2024-2028 zien wij graag dat we vooral streven naar het in stand houden van een stevige basislijn. U spreekt in het nieuwe MJP ook wel in termen van het voeren van 'excellente' dienstverlening, dat terwijl het niveau van dienstverlening onder druk staat in het licht van krappere financiële tijden. Gemeente Molenlanden wil u aanraden om te focussen op het op orde houden van de basis en daarbij zoveel mogelijk impact te maken.	4. Vanzelfsprekend willen wij de taken die de gemeenten in Zuid-Holland Zuid aan ons hebben opgedragen, zo goed mogelijk uitvoeren. Dat is de achterliggende gedachte voor het gebruik van de term 'excellent'. Wij begrijpen dat deze term onbedoeld de verwachting kan wekken dat we extra investeringen willen voorstellen om een hogere kwaliteit te bieden. Dat is, zeker gezien de financiële positie van gemeenten vanaf 2026, niet onze intentie. Om onze taken goed te kunnen uitvoeren, is het wel belangrijk dat de randvoorwaarden op orde zijn. We passen de ambitie 'excellente uitvoering' in het MJP aan in 'basis op orde'. In onze begroting 2025 die u heeft ontvangen voor het geven van een zienswijze, hebben wij voorstellen opgenomen voor het op orde brengen van de basis. Onder andere door uitbreiding van

Gemeente	Inbreng	Reactie
	5. Integraliteit en domeinoverstijgend werken binnen D&GJ U stimuleert gemeenten om domeinoverstijgend en integraal te werken. Dit onderschrijven wij en daar werken we graag met de DG&J in samen. Graag zien we terug in het uitvoeringsprogramma hoe u als D&GJ ook zelf verschillende organisatieonderdelen integraal en domeinoverstijgend laat samenwerken. Bijvoorbeeld in de samenwerking tussen Serviceorganisatie Jeugd, Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten, kinderopvang en het preventieve beleid op mentale gezondheid. 6. Publieke Gezondheid In het MJP wordt door u op het onderdeel publieke gezondheid het vraagstuk geschetst om inwoners met de minste gezondheidsvaardigheden beter te bereiken. De GGD Zuid Holland Zuid heeft een belangrijke rol in het bevorderen van de publieke gezondheid. Wij verwachten dat u een sterke adviesrol hierin neemt en dat in het uitvoeringsprogramma duidelijk wordt hoe we dat gaan verbeteren. Ook geeft u aan dat u graag meer wijkgericht wil gaan werken. Om meer recht te doen aan de Molenlandse lokaliteit, willen we u verzoeken hier wijk- en/of kerngericht werken van te maken. Wij zijn benieuwd of wijk- en kerngericht ook daadwerkelijk kan worden aangeboden en hoe dit naar uw inzicht inpasbaar is in het licht van de financiële ontwikkelingen binnen de DG&J.	onze capaciteit, om de autonome groei van meldingen bij een aantal van onze organisatieonderdelen te kunnen opvangen. Wij zijn ons bewust van de financiële spanning die dit oplevert. In het uitvoeringsprogramma maken we eventuele (scherpe) keuzes ten aanzien van onze dienstverlening en de financiële effecten daarvan, inzichtelijk. 5. In het MJP hebben we een werkwijze beschreven op basis van de leidende principes. Domeinoverstijgend samenwerken binnen en over grenzen van organisaties, is daarbij een belangrijk punt. Dit geldt ook voor ons binnen de DG&J. Daar waar we door intern samen te werken meer impact kunnen maken voor inwoners, zullen we dit zeker doen. In het uitvoeringsprogramma werken we dit uit. 6. Tijdens de Covid-19-pandemie hebben we ervaring opgedaan met een wijkgerichte aanpak in de gemeente Gorinchem. Daarna hebben we een wijkgerichte aanpak uitgevoerd in Dordrecht-West en op dit moment starten we in Zwijndrecht. Met een wijkgerichte aanpak hebben we kwetsbare groepen inwoners bereikt die we anders niet hadden kunnen bereiken. We zien dat achterstanden bij inwoners groter worden en stapelen. Bovendien constateren we dat de systeemwereld onvoldoende aansluit op de leefwereld. In het uitvoeringsprogramma werken we uit hoe we kunnen toewerken naar een meer wijk- en/of kerngerichte aanpak om kwetsbare groepen inwoners te bereiken. We houden daarbij rekening met de financiële ontwikkelingen. Mogelijke keuzes om binnen het financiële kader toe te werken naar de MJP-ambities, maken we inzichtelijk in het uitvoeringsprogramma. Bijvoorbeeld of we gefaseerd aan de slag gaan met een wijk- en/of kerngerichte aanpak in enkele gemeenten of in alle gemeenten tegelijk. En of we ons hierbij selectief richten op één specifieke straat/buurt/wijk/kern, doelgroep of thema in deze gemeenten of generiek op de gehele

Gemeente	Inbreng	Reactie
	7. Tot slot baren een aantal ontwikkelingen op het gebied van publieke gezondheid ons zorgen: het infectieziekerisico neemt toe en de vaccinatiebereidheid neemt juist langzaam af. In combinatie met vergrijzing baart dit ons zorgen. We vragen u daarom scherp te zijn op de uitvoering van deze wettelijke taken (ziektepreventie en infectieziektebestrijding) en concrete voorstellen te doen ter verbetering in samenwerking met de jeugdgezondheidszorg. Financieel aandachtspunt 8. Onder 'waar moeten we scherp op zijn' staan veel onderdelen die om lokale en regionale keuzes vragen. Die gaan vaak gepaard met benodigde financiën (wachlijsten jeugdhulp, regionale inzet en bekostiging van Veilig Thuis binnen Veilig Opgroeien is Teamwerk en kostendekkende financiering team OGGZ). Er wordt gevraagd om financiële dekking voor langdurige samenhangende interventies, die duurzaam impact maken op gezondheid van inwoners van ZHZ. Dit is in strijd met de verslechterde financiële positie van gemeenten. Wij doen de oproep aan u om te onderzoeken wat er mogelijk is binnen de huidige en toekomstige financiële kaders o.a. op basis van de bestuursopdracht ombuigingskansen DG&J. Dit vraagt om scherpe keuzes en prioritering. 9. De ambities geven onvoldoende meerjarig financieel perspectief en daarnaast wordt er niet in gegaan op de	gemeente. We denken aan kleine stappen, waarbij we goed aansluiten op lokale initiatieven en samenwerken met lokale partners, vanuit een duidelijke rolverdeling. Uw verzoek om de term 'wijkgericht' te wijzigen in 'wijk- en/of kerngericht' hebben we doorgevoerd in het MJP (zie pagina 11, Werkwijze, punt 3). 7. Wij delen uw zorgen. In het uitvoeringsprogramma werken we uit wat we gaan doen op het gebied van ziektepreventie en infectieziektebestrijding. De GGD en Jong JGZ werken samen plannen uit om de vaccinatiegraad van de kinderen in onze regio te verhogen. We willen ouders nog beter, al vanaf de zwangerschap, bereiken met betrouwbare informatie en voorlichting over het rijksvaccinatieprogramma. Daarnaast doen we onderzoek naar vaccinatiebereidheid bij inwoners in onze regio, om met onze aanpak nog beter te kunnen aansluiten bij de verschillende doelgroepen. Ook volgen we de landelijke ontwikkelingen rond het opzetten van vaccinatievoorzieningen voor volwassenen bij de GGD'en. In het uitvoeringsprogramma werken we dit verder uit. 8. Bij 'waar moeten we scherp op zijn' hebben we aandachtspunten benoemd die randvoorwaardelijk zijn voor het realiseren van de MJP-ambities, maar die niet (uitsluitend) binnen de (directe) invloedssfeer van de DG&J liggen. We begrijpen de financiële spanning die dit oproept. In het uitvoeringsprogramma maken we mogelijke (scherpe) keuzes ten aanzien van onze dienstverlening en de financiële effecten daarvan, inzichtelijk. 9. We delen uw zorgen over de financiële situatie vanaf 2026. Er zijn meer gemeenten die ons nadrukkelijk vragen om rekening te

Gemeente	Inbreng	Reactie
	Hervormingsagenda Jeugd. Wij verzoeken om de ambities verder financieel uit te werken, in het uitvoeringsprogramma. Gevraagd wordt om de ambities binnen de huidige begroting uit te voeren en de focus voornamelijk te richten op de basistaken. Om zo te anticiperen op de zware uitdagingen (hervormingsagenda) waarvoor de gemeente komende jaren voor staan. Zo zal er voor 2026 nog minder geld beschikbaar komen vanuit het gemeentefonds en wordt zelfs gesproken over het 'ravijnjaar'. Hierdoor zullen de financiële posities van de gemeentes verslechteren en dat vraagt om een wendbare DG&J.	houden met de financiële positie van gemeenten vanaf 2026. We voegen daarom in het MJP een leidend principe toe: "De financiële positie van gemeenten vanaf 2026 en de situatie op de arbeidsmarkt zijn bepalend voor het tempo waarin en de intensiteit waarmee we toewerken naar de MJP-ambities." In het uitvoeringsprogramma (en bijbehorende meerjarenbegroting) werken we de MJP-ambities uit in realistische doelen. Daarbij houden we rekening met de financiële positie van gemeenten vanaf 2026. In het MJP hebben we aangegeven dat het tempo en de intensiteit waarmee we toewerken naar de ambities, in hoge mate afhankelijk zijn van de beschikbare middelen en capaciteit. Mogelijke (scherpe) keuzes om binnen het financiële kader toe te werken naar de MJP-ambities, maken we inzichtelijk in het uitvoeringsprogramma. We denken aan het geleidelijk vervangen van onze bestaande aanpak door een nieuwe. Daarnaast zien we mogelijkheden in het goed aansluiten op lokale initiatieven en samenwerken met lokale partners. U noemt daarnaast specifiek de Hervormingsagenda Jeugd. Deze hebben wij als belangrijke ambitie opgenomen voor de SOJ. In het uitvoeringsprogramma werken wij uit hoe de SOJ toewerkt naar deze ambitie. Verder vraagt u ons om de ambities binnen de huidige begroting uit te voeren en de focus voornamelijk te richten op de basistaken. Om onze taken goed te kunnen uitvoeren, is het belangrijk dat de randvoorwaarden op orde zijn. In onze begroting 2025 die u heeft ontvangen voor het geven van een zienswijze, hebben wij voorstellen opgenomen voor het op orde brengen van de basis. Onder andere door uitbreiding van onze capaciteit, om de autonome groei van meldingen bij een aantal van onze organisatieonderdelen te kunnen opvangen. Wij zijn ons bewust van de financiële spanning die dit oplevert. In het uitvoeringsprogramma maken we mogelijke (scherpe) keuzes ten aanzien van onze dienstverlening en de financiële effecten daarvan, inzichtelijk.

Gemeente	Inbreng	Reactie
	10. Tot slot Graag complimenteren we u met dit goed onderbouwde MJP en zien we uit naar een vertaling hiervan in een uitvoeringsprogramma en begroting.	10. Nogmaals dank voor uw waardering.
Papendrecht	De gemeente geeft de volgende zienswijze: <u>Algemeen</u> Allereerst vinden wij een compliment op zijn plaats voor de inzichtelijke wijze waarop u de verschillende onderdelen en de daarbij horende taken in beeld hebt gebracht. Het gaat om een veelheid van taken, die in het stuk overzichtelijk zijn gerangschikt. Ook het werken met leidende principes zowel algemeen als per taakveld draagt bij aan de inzichtelijkheid. Vervolgens willen wij u een aantal opmerkingen meegeven, specifiek gericht op onderdelen van het meerjarenbeleidsplan. <u>Jeugdhulp en Veilig Thuis</u> We onderschrijven de ambities. Daarbij vragen we wel aandacht voor de implicaties van de Hervormingsagenda jeugd en de effecten daarvan op de uitvoeringsplannen. Dit zelfde geldt voor Veilig Thuis en het Toekomstscenario Kind en gezinsbescherming. - Om ons Plan van Aanpak Huiselijk geweld en Kindermishandeling en de inzet door ons lokale team aan het Toekomstscenario goed te kunnen uitvoeren is het belangrijk dat we beschikken over de geschikte data van Veilig Thuis. We willen graag met Veilig Thuis onze informatiepositie verdiepen over kindermishandeling en huiselijk geweld om gericht beleid te kunnen voeren. - Meerdere ambities spreken van aandacht voor 'de voorkant'. Dit sluit aan bij de ontwikkelingen die we lokaal inzetten met onder andere de Routekaart Jeugd. - De Raad van Papendrecht vraagt extra aandacht voor beleid en middelen om fraude bij de jeugdzorg ZHZ effectief aan te pakken. De raad ziet graag dat in de begrotingen dergelijk beleid en middelen zijn opgenomen.	- Dank voor uw waardering! Wij willen uw gemeente ook bedanken voor de constructieve samenwerking bij de totstandkoming van het MJP. - Wij hebben de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming opgenomen als belangrijke MJP-ambities voor SOJ en Veilig Thuis. In het uitvoeringsprogramma werken wij uit hoe we toewerken naar deze ambities. Daarbij houden we rekening met de implicaties van beide ontwikkelingen voor de uitvoering van onze taken. - De data van Veilig Thuis delen wij met gemeenten in het gemeentedashboard. Wij denken graag met u mee over het verdiepen van uw informatiepositie over kindermishandeling en huiselijk geweld. - Het is goed om te lezen dat de MJP-ambities aansluiten bij uw lokale ontwikkelingen, waaronder de Routekaart Jeugd. - In de Hervormingsagenda Jeugd is het uitvoeren van controle op onrechtmatige declaraties opgenomen. In dit kader hebben we in de begroting 2025 die u heeft ontvangen voor het geven van een zienswijze, al een voorstel opgenomen voor het uitvoeren van

Gemeente	Inbreng	Reactie
	6. <u>OGGZ (Openbare Geestelijke Gezondheidszorg of bemoeizorg)</u> We onderschrijven de ambities op het OGGZ vlak die u heeft opgenomen in het meerjarenbeleidsplan. Met de start van de integrale wijkaanpak Papendrecht sluiten de ambities vanuit het meerjarenbeleidsplan goed aan. 7. <u>Leerplicht en voortijdig schoolverlaten (LVS)</u> Vanaf het schooljaar 2020-2021 zijn in de hele regio Zuid Holland Zuid stijgingen te zien in de aantallen thuiszitters en verzuimmeldingen. Zo ook in Papendrecht. Wij willen deze stijging een halt toe roepen, en daarbij het verzuim verder terugdringen. Dit kan door een gezamenlijke preventieve aanpak, met een heldere rolverdeling voor Leerplicht en de ketenpartners. Wij vinden het van belang dat er aandacht is voor de leerling en diens directe (thuis)omgeving. 8. <u>Publieke Gezondheid</u> Vanuit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) wil ook Papendrecht inzetten op wijkgerichte aanpak van gezondheidsachterstanden. Dit sluit goed aan bij uw inzet om ook meer wijkgericht te werken.	rechtmatigheidsonderzoeken. De ervaring bij andere gemeenten leert dat dit tot besparing leidt. 6. Dank voor uw ondersteuning van de MJP-ambities voor de OGGZ. Het is goed om te lezen dat deze aansluiten bij de integrale wijkaanpak Papendrecht. 7. Zoals u aangeeft, stijgt het aantal verzuimmeldingen bij LVS al enkele jaren. Het aantal meldingen bij LVS van ongeoorloofde thuiszitters neemt daarentegen af. Wel neemt het aantal geoorloofde thuiszitters toe. Voor deze laatste groep is niet LVS verantwoordelijk, maar de samenwerkingsverbanden van het onderwijs. U roept op tot een gezamenlijke preventieve aanpak, met een heldere rolverdeling. Preventie is een term die breder wordt gebruikt voor het voorkomen van problemen. De rol van LVS hierbij is afgebakend tot het voorkomen van schoolverzuim. LVS geeft voorlichting op scholen over het voorkomen van schoolverzuim en komt in actie nadat een school advies heeft gevraagd of een melding van verzuim heeft gedaan. LVS zoekt altijd samen met jongeren, kinderen en hun ouders naar een passende oplossing, waarbij de specifieke situatie en mogelijkheden van het kind of de jongere centraal staan. Op dit moment loopt de Bestuursopdracht LVS waarin een voorstel wordt uitgewerkt voor het gezamenlijk toewerken naar een passende basisformatie voor het uitvoeren van de LVS-taken in Zuid-Holland Zuid. Het verbeteren van de ketensamenwerking is een onderdeel van deze bestuursopdracht. De uitkomst nemen we mee in ons uitvoeringsprogramma. 8. Het is goed om te lezen dat de wijkgerichte aanpak uit het MJP aansluit op de inzet op een wijkgerichte aanpak in uw gemeente. Tijdens de Covid-19-pandemie hebben we ervaring opgedaan met een wijkgerichte aanpak in de gemeente Gorinchem. Daarna hebben we een wijkgerichte aanpak uitgevoerd in Dordrecht-West en op dit moment starten we in Zwijndrecht. Met een

Gemeente	Inbreng	Reactie
		wijkgerichte aanpak hebben we kwetsbare groepen inwoners bereikt die we anders niet hadden kunnen bereiken. We zien dat achterstanden bij inwoners groter worden en stapelen. Bovendien constateren we dat de systeemwereld onvoldoende aansluit op de leefwereld. In het uitvoeringsprogramma werken we uit hoe we kunnen toewerken naar een meer wijk- en/of kerngerichte aanpak om kwetsbare groepen inwoners te bereiken. We houden daarbij rekening met de financiële ontwikkelingen. Mogelijke keuzes om binnen het financiële kader toe te werken naar de MJP-ambities, maken we inzichtelijk in het uitvoeringsprogramma.. Bijvoorbeeld of we gefaseerd aan de slag gaan met een wijk- en/of kerngerichte aanpak in enkele gemeenten of in alle gemeenten tegelijk. En of we ons hierbij selectief richten op één specifieke straat/buurt/wijk/kern, doelgroep of thema in deze gemeenten of generiek op de gehele gemeente. We denken aan kleine stappen, waarbij we goed aansluiten op lokale initiatieven en samenwerken met lokale partners, vanuit een duidelijke rolverdeling.
	9. De raad van Papendrecht zou graag zien dat de DG&J de ambities uitspreekt om de vaccinatiegraad te verhogen.	9. Wij delen uw zorgen over de vaccinatiegraad. In het MJP hebben we als ambitie opgenomen: Versterking vaccinatiegraad Rijksvaccinatieprogramma (ook na eerste 1.000 dagen). Zie pagina 20, ambitie 3 (Kansrijke Start, jeugdgezondheidszorg). Hoe we hier naartoe werken, werken we uit in het uitvoeringsprogramma. De GGD en Jong JGZ werken samen plannen uit om de vaccinatiegraad van kinderen in onze regio te verhogen. We willen ouders nog beter, al vanaf de zwangerschap, bereiken met betrouwbare informatie en voorlichting over het rijksvaccinatieprogramma. Daarnaast doen we onderzoek naar vaccinatiebereidheid bij inwoners in onze regio, om met onze aanpak nog beter te kunnen aansluiten bij de verschillende doelgroepen. Ook volgen we de landelijke ontwikkelingen rond het opzetten van vaccinatievoorzieningen voor volwassenen bij de GGD'en. In het uitvoeringsprogramma werken we dit verder uit.
	10. <u>Financiële consequenties</u> Wij begrijpen dat de concretisering van de ambities uit dit	10. We delen uw zorgen over de financiële situatie vanaf 2026. Er zijn meer gemeenten die ons nadrukkelijk vragen om rekening te

Gemeente	Inbreng	Reactie
	meerjarenbeleidsplan in een uitvoeringsplan worden neergelegd, en dat pas dan financiële consequenties in beeld komen. Gelet op de financiële positie van gemeenten in de komende jaren, willen wij vooral realisme bepleiten ten aanzien van de uitvoering van de ambities.	houden met de financiële positie van gemeenten vanaf 2026. We voegen daarom in het MJP een leidend principe toe: "De financiële positie van gemeenten vanaf 2026 en de situatie op de arbeidsmarkt zijn bepalend voor het tempo waarin en de intensiteit waarmee we toewerken naar de MJP-ambities." In het uitvoeringsprogramma (en bijbehorende meerjarenbegroting) werken we de MJP-ambities uit in realistische doelen. Daarbij houden we rekening met de financiële positie van gemeenten vanaf 2026. In het MJP hebben we aangegeven dat het tempo en de intensiteit waarmee we toewerken naar de ambities, in hoge mate afhankelijk zijn van de beschikbare middelen en capaciteit. Mogelijke (scherpe) keuzes om binnen het financiële kader toe te werken naar de MJP-ambities, maken we inzichtelijk in het uitvoeringsprogramma. We denken aan het geleidelijk vervangen van onze bestaande aanpak door een nieuwe. Daarnaast zien we mogelijkheden in het goed aansluiten op lokale initiatieven en samenwerken met lokale partners
Sliedrecht	De gemeente geeft de volgende zienswijze: 1. Wij bedanken u dat u de gemeente Sliedrecht in de gelegenheid stelt om een zienswijze op uw meerjarenbeleid te geven. Tevens stelt de gemeenteraad het op prijs dat het college en de raad reeds in een vroeg stadium betrokken is bij het tot stand komen van het MJP. 2. U beschrijft leidende principes voor de komende vier jaar. De raad onderschrijft deze leidende principes en herkent zich hierin. Met name de inzet op preventie herkennen wij in het door ons vastgestelde Collegewerkprogramma. Net zoals de DG&J onderschrijft de gemeenteraad de effectieve en efficiënte inzet van (schaarse) middelen. 3. Een functie die wat betreft de gemeenteraad van Sliedrecht verdere uitbouw verdient is de loketfunctie van de GGD richting omwonenden van Chemours, ten aanzien van onderzoeken naar gezondheidsproblemen en ondersteuning bij gezondheidsvragen over PFAS. Deze functie mag rekenen op Rijksbijdrage op grond van Tweede Kamer motie 22343-	1. Dank voor uw waardering! Wij willen uw gemeente ook bedanken voor de constructieve samenwerking bij de totstandkoming van het MJP. 2. Dank voor uw ondersteuning van de leidende principes. Het is goed om te lezen dat deze aansluiten op uw Collegewerkprogramma. 3. Net als u vinden wij ondersteuning van omwonenden van Chemours bij gezondheidsvragen over PFAS belangrijk. Zo biedt de GGD al een 'loket' waar inwoners en professionals telefonisch en per e-mail hun vragen kunnen stellen. Onze medisch milieukundige adviseurs en artsen beantwoorden deze vragen. Op onze website bieden wij een overzicht van de meest gestelde

Gemeente	Inbreng	Reactie
	378 van 26 oktober 2023 en Tweede Kamer motie 28089-284 van 4 april 2024. Wij verzoeken u daarom de opbouw van de loketfunctie op te nemen in uw meerjarenbeleidsplan. 4. De gemeenteraad ziet de vraag naar (langdurige) zorg de komende jaren fors toe nemen, terwijl de beschikbare capaciteit achterblijft. De kwaliteit, betaalbaarheid en toegankelijkheid van zorg en dienstverlening staan hiermee onder druk. Dit is zorgelijk. 5. Daarnaast zien gemeenten zich (met name vanaf 2026) voor een slechtere financiële positie gesteld. Wij roepen u op om gebruik te maken van de preventieve, lokale structuren in Sliedrecht binnen het Bonkelaarhuis. De gemeenteraad ziet uit naar de verdere concretisering daarvan in uitvoeringsplannen en vraagt u (in relatie tot de bestuursopdracht "Verkenning naar een bijdrage van de GR DG&J aan het verminderen van de financiële problematiek van deelnemende gemeenten") rekening te houden met de financiële haalbaarheid.	vragen en de antwoorden daarop. Daarnaast is onlangs het centrale informatiepunt PFAS Zuid-Holland Zuid gelanceerd (www.pfasinfo.nl). We werken samen met de betrokken regionale en landelijke partners om te zorgen dat belangrijke informatie en nieuws samenkomt in dit informatiepunt. Ook kunnen inwoners op deze plek digitaal hun vragen stellen. Het informatiepunt is nog in ontwikkeling en wordt op basis van feedback van inwoners verder ontwikkeld. Ook organiseren we samen met de regionale en landelijke partners regelmatig informatieve inloopbijeenkomsten in de betrokken gemeenten, waar inwoners vragen kunnen stellen aan diverse deskundigen. In het uitvoeringsprogramma maken we de inzet van de GGD voor deze inspanningen inzichtelijk. 4. Wij delen uw zorgen. In het MJP hebben we aangegeven hoe wij samen met gemeenten kunnen bijdragen aan de doelstellingen van het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en Gezond en het Actief Leven Akkoord (GALA). Deze zijn erop gericht om te voorkomen dat mensen zorg nodig hebben. Dit sluit naadloos aan op het leidende principe uit het MJP om prioriteit te geven aan preventie, versterken van de voorkant en vroegsignalering. In het uitvoeringsprogramma werken we uit hoe we hier naartoe werken. 5. Het MJP is een koersdocument van gemeenten en de DG&J. Het geeft weer wát we willen bereiken. Hóe we dit kunnen bereiken, werken we uit in het uitvoeringsprogramma. Wij onderschrijven de noodzaak om hiervoor samen te werken met andere maatschappelijke partners, waaronder de lokale partners. Zoals we in het MJP hebben aangegeven, moeten we ons meer richten op het beïnvloeden van collectieve factoren. Deze blijken immers in grote mate bepalend voor publieke gezondheid en ontwikkelingskansen. Voor het beïnvloeden van deze collectieve factoren, hebben we andere partijen, waaronder de lokale partners, nodig. Er zijn meer gemeenten die hier aandacht voor hebben gevraagd. We voegen daarom in het MJP een leidend principe toe: "Voor het beïnvloeden van collectieve factoren

Gemeente	Inbreng	Reactie
		werken we samen met andere maatschappelijke partners, waaronder de lokale teams en andere lokale partners in de gemeenten." We delen uw zorgen over de financiële situatie vanaf 2026. Er zijn meer gemeenten die ons nadrukkelijk vragen om rekening te houden met de financiële positie van gemeenten vanaf 2026. We voegen daarom in het MJP een leidend principe toe: "De financiële positie van gemeenten vanaf 2026 en de situatie op de arbeidsmarkt zijn bepalend voor het tempo waarin en de intensiteit waarmee we toewerken naar de MJP-ambities." In het uitvoeringsprogramma (en bijbehorende meerjarenbegroting) werken we de MJP-ambities uit in realistische doelen. Daarbij houden we rekening met de financiële positie van gemeenten vanaf 2026. In het MJP hebben we aangegeven dat het tempo en de intensiteit waarmee we toewerken naar de ambities, in hoge mate afhankelijk zijn van de beschikbare middelen en capaciteit. Mogelijke (scherpe) keuzes om binnen het financiële kader toe te werken naar de MJP-ambities, maken we inzichtelijk in het uitvoeringsprogramma. We denken aan het geleidelijk vervangen van onze bestaande aanpak door een nieuwe. Daarnaast zien we mogelijkheden in het goed aansluiten op lokale initiatieven en samenwerken met lokale partners.
	6. Tenslotte dankt de gemeenteraad u voor uw uitnodiging voor de regionale bijeenkomst voor raadsleden van 20 maart jl.	6. Graag gedaan! Wij willen uw gemeente ook bedanken voor de deelname aan de regionale bijeenkomsten en uw constructieve bijdrage.
Zwijndrecht	De gemeente geeft de volgende zienswijze: 1. Wij geven via een algemene reflectie aandachtspunten terug vanuit de in het meerjarenbeleidsplan beschreven hoofdpogave en werkwijze. Daarna geven wij onze aandachtspunten per organisatiedeel. We zijn ons ervan bewust dat het een complexe en grote opgave is om de verschillende diensten van de Dienst Gezondheid & Jeugd (hierna: DG&J) te vertalen naar één beleidsplan in afstemming met de verschillende gemeenten. Wij onderschrijven dan ook de gezamenlijke wens in	1. Het is goed om te lezen dat u de gezamenlijke wens in rolverduidelijking en heldere regionale doelstellingen met ruimte voor lokale invulling, onderschrijft.

Gemeente	Inbreng	Reactie
	rolverduidelijking en heldere regionale doelstellingen met ruimte voor lokale invulling.	
	Algemene reflectie	
	2. Gemeente Zwijndrecht deelt de ambitie om gezondheidsachterstanden te verminderen en ontwikkelingskansen te vergroten. De hoofdpoging van DG&J sluit aan bij de landelijke ambities van het Gezond en Actief Leven Akkoord en het Integraal Zorgakkoord. Deze leidende principes passen wij ook toe binnen onze gemeentelijke ambities.	2. Daarnaast is het goed om te lezen dat u onze hoofdpoging deelt en deze leidende principes ook toepast binnen uw gemeentelijke ambities.
	3. Wij vragen uw aandacht voor de afstemming tussen een regionale leidraad en lokale prioriteiten, waarbij de financiële uitdagingen waarmee we ons geconfronteerd zien een belangrijke rol innemen.	3. Wij onderschrijven het belang van afstemming tussen een regionale leidraad en lokale prioriteiten. Dit doen we onder andere door aan te sluiten op lokale initiatieven en samen te werken met lokale partners, op basis van een duidelijke rolverdeling. Juist door deze aansluiting en samenwerken verwachten we ondanks de financiële uitdagingen, toch impact te kunnen maken voor inwoners. We delen uw zorgen over de financiële situatie vanaf 2026. Zie onze reactie op punt 6 hierna.
	4. Wij zien inhoudelijk een voorzichtige positieve ontwikkeling in de lokale samenwerking met de DG&J, waaronder het aansluiten bij Veerkrachtige Buurten en de rolverdeling rondom Valpreventie. De ontwikkeling die wij hierin waarnemen is dat de DG&J bij deze thema's dichtbij en betrokken is. We verwachten hierbij wel dat de DG&J een meer proactieve rol vervult, waarin de DG&J initiatief neemt om ons als gemeente juist en tijdig te informeren, waar meegedacht wordt in lokale vraagstukken en waar regionale financiële oplossingen worden gezocht voor gedeelde vraagstukken met oog van de lokale financiële situatie. Wij vinden het belangrijk dat de DG&J niet alleen informatie ophaalt, maar meer inzet op lokale prioriteiten. Wij verwachten dat de DG&J deze werkwijze verder uitrolt.	4. Tijdens de Covid-19-pandemie hebben we ervaring opgedaan met een wijkgerichte aanpak in de gemeente Gorinchem. Daarna hebben we een wijkgerichte aanpak uitgevoerd in Dordrecht-West en op dit moment starten we in Zwijndrecht. Met een wijkgerichte aanpak hebben we kwetsbare groepen inwoners bereikt die we anders niet hadden kunnen bereiken. We zien dat achterstanden bij inwoners groter worden en stapelen. Bovendien constateren we dat de systeemwereld onvoldoende aansluit op de leefwereld. In het uitvoeringsprogramma werken we uit hoe we kunnen toewerken naar een meer wijk- en/of kerngerichte aanpak om kwetsbare groepen inwoners te bereiken. We houden daarbij rekening met de financiële ontwikkelingen. Mogelijke keuzes om binnen het financiële kader toe te werken naar de MJP-ambities, maken we inzichtelijk in het uitvoeringsprogramma. Bijvoorbeeld of we gefaseerd aan de slag gaan met een wijk- en/of kerngerichte aanpak in enkele gemeenten of in alle gemeenten tegelijk. En of we ons hierbij

Gemeente	Inbreng	Reactie
	5. <i>Domein overstijgend samenwerken</i> In het meerjarenbeleidsplan verwijst u daarom ook naar het belang van gemeentelijk domein overstijgend samenwerken. Als gemeente delen wij deze ambitie, echter zien wij deze werkwijze ook graag terug in de eigen uitvoeringsplannen van DG&J zelf. Wij hebben als streven om meer opdrachtgericht te werken binnen de gemeente (samen doen wat nodig is) en daarvoor is het noodzakelijk dat de DG&J deze werkwijze ook onderschrijft en vertaalt in haar eigen organisatie. Wij vinden het daarbij belangrijk dat DG&J de samenhang tussen de verschillende organisatieonderdelen stimuleert en bewaakt alsmede de samenwerking met lokale ketenpartners bevordert.	selectief richten op één specifieke straat/buurt/wijk/kern, doelgroep of thema in deze gemeenten of generiek op de gehele gemeente. We denken aan kleine stappen, waarbij we goed aansluiten op lokale initiatieven en samenwerken met lokale partners, vanuit een duidelijke rolverdeling.
	6. <i>Financiën</i> Op dit moment is er nog geen begroting opgenomen in het meerjarenbeleidsplan. Hierdoor kunnen wij de ambities niet financieel vertalen. Daarnaast hebben gemeenten te maken met financiële uitdagingen, scherpe keuzes en bezuinigingen door de afnemende middelen van het Rijk. Het is daarom van belang dat de ambities van de DG&J passen in de huidige financiële opgaven van de lokale gemeente en er gewerkt wordt met duidelijke haalbare en betaalbare doelen in het	5. In het MJP hebben we een werkwijze beschreven op basis van de leidende principes. Domeinoverstijgend samenwerken binnen en over grenzen van organisaties, is daarbij een belangrijk punt. Dit geldt ook voor ons binnen de DG&J. Daar waar we door intern samen te werken meer impact kunnen maken voor inwoners, zullen we dit zeker doen. In het uitvoeringsprogramma werken we dit uit. Daarnaast vraagt u in uw zienswijze aandacht voor samenwerking met lokale ketenpartners. Wij onderschrijven de noodzaak om samen te werken met andere maatschappelijke partners, waaronder de lokale partners. Zoals we in het MJP hebben aangegeven, moeten we ons meer richten op het beïnvloeden van collectieve factoren. Deze blijken immers in grote mate bepalend voor publieke gezondheid en ontwikkelingskansen. Voor het beïnvloeden van deze collectieve factoren, hebben we andere partijen, waaronder de lokale partners, nodig. Er zijn meer gemeenten die hier aandacht voor hebben gevraagd. We voegen daarom in het MJP een leidend principe toe: "Voor het beïnvloeden van collectieve factoren werken we samen met andere maatschappelijke partners, waaronder de lokale teams en andere lokale partners in de gemeenten." 6. We delen uw zorgen over de financiële situatie vanaf 2026. Er zijn meer gemeenten die ons nadrukkelijk vragen om rekening te houden met de financiële positie van gemeenten vanaf 2026. We voegen daarom in het MJP een leidend principe toe: "De financiële positie van gemeenten vanaf 2026 en de situatie op de arbeidsmarkt zijn bepalend voor het tempo waarin en de intensiteit waarmee we toewerken naar de MJP-ambities." In het uitvoeringsprogramma (en bijbehorende meerjarenbegroting) werken we de MJP-ambities uit in realistische doelen. Daarbij

Gemeente	Inbreng	Reactie
	uitvoeringsprogramma. In uw aanbiedingsbrief refereert u aan de bestuursopdracht 'Verkenning naar een bijdrage van de GR DG&J aan het verminderen van de financiële problematiek van deelnemende gemeenten'. De gemeente Zwijndrecht wil graag de dienst opdragen om inzichtelijk te maken hoe de dienst Gezondheid en Jeugd een bijdrage gaat leveren aan de toekomstige financiële problematiek van onze gemeente. De flexibele koers waarover gesproken wordt werkt tweeledig. Daarmee verwachten wij dat de DG&J ook voldoende inzet laat zien in het ondersteunen van gemeenten met de toekomstige financiële vraagstukken. Dit onderschrijft het belang van heldere doelstellingen, data gedreven keuzes, voorzichtigheid in nieuwe ambities en een scherpte in prioritering. Wij gaan er vanuit dat de uitkomsten van deze opdracht, uitgewerkt en voorzien van financiële onderbouwing, vertaald worden in de doelstellingen van het uitvoeringsprogramma en inzichtelijk te maken welke consequenties dit heeft voor de uitvoering en dienstverlening. 7. Tevens willen wij het belang aanstippen om mentale gezondheid mee te nemen als ketenaanpak, zodat er voldoende investering in kennis, middelen en uitvoering wordt gewaarborgd. Inzetten op preventie rondom mentale gezondheid ligt aan de basis van de door ons beschreven aandachtspunten per organisatieonderdeel. Een integrale preventieve aanpak moet leiden tot een afname van kostbare geïndiceerde zorg. De GALA middelen zijn niet toereikend om preventieve interventies langdurig lokaal te borgen, dus vragen we de DG&J kritisch te kijken naar beschreven ambities en te prioriteren op een regionale aanpak mentale gezondheid die vertaald kan worden naar lokale uitvoering. Aandachtspunten per organisatieonderdeel om te verwerken in het MJP of uitvoeringsplan	houden we rekening met de financiële positie van gemeenten vanaf 2026. In het MJP hebben we aangegeven dat het tempo en de intensiteit waarmee we toewerken naar de ambities, in hoge mate afhankelijk zijn van de beschikbare middelen en capaciteit. Mogelijke (scherpe) keuzes om binnen het financiële kader toe te werken naar de MJP-ambities, maken we inzichtelijk in het uitvoeringsprogramma. We denken aan het geleidelijk vervangen van onze bestaande aanpak door een nieuwe. Daarnaast zien we mogelijkheden in het goed aansluiten op lokale initiatieven en samenwerken met lokale partners Zoals we in het MJP hebben aangegeven, loopt de uitwerking van het uitvoeringsprogramma gelijk op met de verkenning in het kader van de bestuursopdracht vanwege de financiële positie van gemeenten vanaf 2026. In het uitvoeringsprogramma (en bijbehorende meerjarenbegroting) werken we de keuzes uit die we samen met gemeenten maken in het kader van deze bestuursopdracht. 7. Wij onderschrijven het belang van een domeinoverstijgende preventieve aanpak rondom mentale weerbaarheid en gezondheid. Zoals u ook aangeeft, is dit een belangrijk thema dat speelt binnen de doelgroepen van al onze organisatieonderdelen. Mogelijke keuzes, waaronder prioritering van een regionale aanpak, maken we inzichtelijk in het uitvoeringsprogramma. Gemeenten hebben de mogelijkheid om de lokale GALA-middelen voor mentale gezondheid te bundelen voor een regionale aanpak die vertaald kan worden naar lokale uitvoering.

Gemeente	Inbreng	Reactie
	8. <i>SOJ en Vellig Thuis</i> Het jeugd- en veiligheidsdomein staat voor stevige inhoudelijke en financiële uitdagingen. Daarin staan wij met elkaar voor de uitdaging om stevig in te zetten op preventie, anderzijds willen we inzetten op normaliseren. Hierbij is het noodzakelijk inzicht te verkrijgen in de financiële kaders. Wij gaan er vanuit dat deze context wordt geschetst in het MJP en in het uitvoeringsprogramma realistische voorstellen worden gedaan aan de hand van de begroting, waarbij het beperken van dure, gespecialiseerde jeugdhulp en het normaliseren en demedicaliseren in alle inhoudelijke keuzes leidend zijn.	8. Vanwege de stevige inhoudelijke en financiële uitdagingen in het jeugd- en veiligheidsdomein, vraagt u aandacht voor het beperken van dure, gespecialiseerde jeugdhulp en het normaliseren en demedicaliseren. Eén van de leidende principes voor de jeugdhulp is een doelmatige inzet van (schaarse) middelen. Een instrument hiervoor is het contractmanagement dat de SOJ uitvoert naar jeugdhulpaanbieders. Samen met gemeenten en ketenpartners zet de SOJ zich in om de kosten zoveel mogelijk te beperken. Dit zonder de wettelijke jeugdhulpplicht uit het oog te verliezen en op maat en tijdig daar waar nodig hulp te kunnen bieden. Ook de landelijke Hervormingsagenda Jeugd beoogt een financieel beheersbaar stelsel. In het uitvoeringsprogramma werken we uit hoe wij hieraan bijdragen. In dit kader hebben we in de begroting 2025 die u heeft ontvangen voor het geven van een zienswijze, al een voorstel opgenomen voor het uitvoeren van rechtmatigheidsonderzoeken. De ervaring bij andere gemeenten leert dat dit tot besparing leidt. Om de stevige financiële uitdagingen het hoofd te kunnen bieden, zijn verdergaande hervormingen vereist. In het kader van de Hervormingsagenda Jeugd werken de gemeenten in de regio hiervoor gezamenlijk maatregelen uit. De SOJ denkt graag mee hierover. Eén van de leidende principes in het MJP is dat we samen met gemeenten prioriteit geven aan preventie, versterken van de voorkant en vroegsignalering. Om zo de druk op onder andere jeugdhulp en het veiligheidsdomein te verminderen. Ook dit werken we uit in het uitvoeringsprogramma. Wij onderschrijven het belang van normaliseren en demedicaliseren voor het verminderen van de zojuist genoemde druk. Waar mogelijk dragen wij hieraan bij de uitvoering van onze taken. Daarnaast denken wij hierover graag mee met gemeenten.
	9. <i>Leerplicht en voortijdig schoolverlaten</i> Wij willen het belang van een duidelijke rolverdeling benadrukken. Leerplicht heeft een uitzonderlijke positie door te mogen handhaven. In samenspel met andere ketenpartners rondom langdurig verzuim is het belangrijk	9. U vraagt aandacht voor een duidelijke rolverdeling in het samenspel van LVS met andere ketenpartners. Op dit moment loopt de Bestuursopdracht LVS waarin een voorstel wordt uitgewerkt voor het gezamenlijk toewerken naar een passende basisformatie voor het uitvoeren van de LVS-taken in Zuid-Holland

Gemeente	Inbreng	Reactie
	goed af te stemmen en deze rol op een juiste manier te waarborgen en in te zetten. <i>10. Publieke gezondheid</i> In aanvulling op het eerder beschreven domein overstijgend werken refereert u ook in het MJP o.a. naar wijkgericht werken. Deze aanpak dient de lokale doelgroep, echter zien wij graag terug in het uitvoeringsprogramma hoe deze aanpak concreet wordt vormgegeven en hoe we ervoor zorgen dat er voldoende aandacht blijft voor de collectieve gezondheidsvragen. Dit vraagt opnieuw scherpere in de rolverdeling tussen DG&J en de gemeente alsmede een uiteenzetting van de financiële keuzes. Wij gaan er vanuit dat deze rolverdeling en financiële uiteenzetting terugkomen in het uitvoeringsprogramma.	Zuid. Het verbeteren van de ketensamenwerking (onder andere door een duidelijke rolverdeling) is een onderdeel van deze bestuursopdracht. De uitkomst nemen we mee in ons uitvoeringsprogramma. 10. Zowel het wijk- of kerngericht werken (zie onze reactie op punt 4 hiervoor) als aandacht voor collectieve gezondheidsvragen werken we uit in het uitvoeringsprogramma (en bijbehorende meerjarenbegroting). In onze aanpak willen we goed aansluiten op lokale initiatieven en samenwerken met lokale partners, vanuit een duidelijke rolverdeling. Mogelijke keuzes om binnen het financiële kader toe te werken naar de MJP-ambities, maken we inzichtelijk in het uitvoeringsprogramma.